

Analýza legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva České republiky

Daniel Krob

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Daniel Krob
Osobní číslo: L18125
Studijní program: B3909 Procesní inženýrství
Studijní obor: Ovládání rizik
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Analýza legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva České republiky

Zásady pro vypracování

1. Vytvořte seznam hlavních zákonných a podzákonných norem upravujících systém ochrany obyvatelstva na území ČR.
2. Proveďte analýzu zákonných a podzákonných norem z bodu 1 s ohledem na bezpečnost prostředí.
3. Navrhněte možné změny, úpravy a doplnění legislativy ochrany obyvatelstva v České republice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana.* Ostrava: Sagit. 2019. ISBN 978-80-7488-333-0.
2. CLAPHAM, Andrew, Paola GAETA a Marco SASSOLI. *1949 Geneva Conventions: A Commentary.* Oxford: Oxford University Press. 2015. ISBN 0199675449.
3. CVRČEK, František a František NOVÁK. *Legislativa: teoretická východiska a problémy.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2017. ISBN 978-807-3806-989.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Ficek**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 14. 5. 2021

Jméno a příjmení studenta: Daniel Krob

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce se zabývá problematikou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva, zejména pak právních předpisů vázaných na krizové řízení. V první řadě je v práci vytvořen seznam této legislativy, který slouží zejména pro potřeby následné analýzy, nikoliv jako kompletní seznam veškeré legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva. Předpisy v tomto seznamu jsou pak podrobeny SWOT analýze, která hledá silné a slabé stránky, a dále příležitosti a hrozby. Zanalyzovány jsou nejprve veškeré právní předpisy jednotlivě a následně jako celek. Pro provedení analýzy byla vytvořena úzká skupina, která tuto vypracovala za pomoci diskuse a brainstormingu. Dále je přihlédnuto k názorům odborné veřejnosti, členům IZS, státní správy a samosprávy, ale také k porovnání s vybranou zahraniční legislativou, jejíž seznam je také součástí práce. Výsledkem analýzy je zjištění, že legislativa v oblasti ochrany obyvatelstva má větší poměr slabých stránek oproti stránkám silným, ale také větší poměr příležitostí oproti hrozbám. Tohoto zjištění je využito při navrhování úprav a opatření v závěru práce, kdy se většina návrhů týká zejména přípravy legislativy na hrozby moderní povahy.

Klíčová slova: krizové řízení, ochrana obyvatelstva, legislativa, analýza, SWOT analýza

ABSTRACT

This thesis deals with the issue of legislation in the field of protection of the population, especially legislation related to crisis management. Firstly, a list of relevant legislation is created. This list serves mainly for the needs of subsequent analysis, not as a complete list of all legislation in the field of population protection. Legislation in this list is then subjected to a SWOT analysis which looks for strengths and weaknesses as well as opportunities and threats. All legal regulations are analysed individually before they are analysed as a whole. A narrow group was formed to carry out the analysis through methods of discussion and brainstorming. Furthermore, professional opinion as well as opinions of members of the IRS, state administration and self-government are taken into account. Comparison with selected foreign legislation, the list of which is also part of this thesis, also has its place. The analysis

results in findings which suggest that the legislation in the field of population protection has a higher ration of weaknesses to strengths but also a greater ratio of opportunities compared to threats. These findings are used to propose suitable adjustments and measures at the end of the work. The most important concern of these measures is the preparation of legislation for threats of modern nature.

Keywords: crisis management, protection of population, legislation, analysis, SWOT analysis

Hned z úvodu bych rád poděkoval všem zúčastněným za jejich čas, rady a konzultace. Zvláště bych chtěl poděkoval JUDr. Josefu Nelešovskému, zajisté také budoucímu advokátovi Václavu Liškovi a pak mé drahé polovičce Zuzaně Ševčíkové za dlouhé hodiny, které se mnou v rámci analýzy rozebírali možné dopady a důsledky jednotlivých zákonů, odstavců a paragrafů, ale také jejich případných úprav a vždy mi vysvětlili, proč se pletu. Poděkování patří také vedoucímu práce Ing. Martinu Fickovi za to, že se mě s mých tématem ujal.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ZÁKLADNÍ POJMY	13
1.1 POJMY SOUVISEJÍCÍ S OBLASTÍ LEGISLATIVY	13
1.1.1 Pojem a funkce práva	13
1.1.2 Legislativa	14
1.1.3 Právní systém	14
1.1.4 Právní řád	14
1.1.5 Právní předpis.....	15
1.1.6 Právní norma	15
1.1.7 Paragraf	15
1.1.8 Odstavec	15
1.1.9 Novelizace.....	16
1.1.10 Mezinárodní smlouvy.....	16
1.1.11 Ratifikace	16
1.2 POJMY SOUVISEJÍCÍ S OBLASTÍ OCHRANY OBYVATELSTVA	16
1.2.1 Ochrana obyvatelstva	16
1.2.2 Civilní ochrana	16
1.2.3 Krizová infrastruktura	16
1.2.4 Bezpečnost	17
1.2.5 Integrovaný záchranný systém	17
1.2.6 Krizová opatření.....	17
1.2.7 Krizové plánování	18
1.2.8 Krizové řízení.....	18
1.2.9 Mimořádní událost	18
1.2.10 Opatření.....	18
1.2.11 Poškození životního prostředí	18
1.2.12 Prevence	18
1.2.13 Záchrané práce	19
1.2.14 Zóna havarijního plánování.....	19
1.3 POJMY SOUVISEJÍCÍ S OBLASTÍ ANALÝZY	19
1.3.1 SWOT analýza	19
1.3.2 Analýza rizik	19
1.3.3 Riziko	20
1.3.4 Hrozba	20
1.3.5 Dopad	20
1.3.6 Zranitelnost	20
1.3.7 Nebezpečí.....	20
2 LEGISLATIVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ ČR.....	21
2.1 ÚSTAVNÍ ZÁKON Č. 110/1998 SB.....	22

2.2	ZÁKON Č. 239/2000 SB.	23
2.3	ZÁKON Č. 240/2000 SB.	25
2.4	ZÁKON Č. 224/2015 SB.	28
2.5	ZÁKON Č. 254/2001 SB.	28
2.6	VYHLÁŠKA Č. 380/2002 SB.	29
2.7	VYHLÁŠKA Č. 328/2001 SB.	29
2.8	VYHLÁŠKA Č. 247/2001 SB.	30
2.9	VYHLÁŠKA Č. 226/2015 SB.	30
2.10	ÚSTAVNÍ ZÁKON Č. 1/1993 SB.	30
2.11	USNESENÍ Č. 2/1993 SB.	32
2.12	ZÁKON Č. 241/2000 SB.	32
2.13	ZÁKON Č. 12/2002 SB.	33
2.14	ZÁKON Č. 181/2014 SB.	33
2.15	ZÁKON Č. 263/2016 SB.	34
2.16	ZÁKON Č. 258/2000 SB.	34
2.17	KONCEPCE ROZVOJE.....	35
2.18	SMLOUVA O PŘÍSTUPU ČR K SEVEROATLANTICKÉ SMLOUVĚ.....	35
2.19	ŽENEVSKÉ ÚMLUVY	36
3	VYBRANÁ LEGISLATIVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ JINÝCH STÁTŮ	37
3.1	ZÁKON Č. 42/1994 Z. Z. (SLOVENSKÁ REPUBLIKA)	37
3.2	ZÁKON Č. 14/2020 (NĚMECKO).....	37
3.3	PUBLIC ACT 2006 No 85 (NOVÝ ZÉLAND).....	39
4	SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI.....	40
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	41
5	METODOLOGIE PROVÁDĚNÍ ANALÝZY	42
5.1	METODOLOGIE SWOT ANALÝZY	42
5.2	ZPŮSOB APLIKOVÁNÍ SWOT ANALÝZY.....	43
6	ANALÝZA LEGISLATIVY OCHRANY OBYVATELSTVA ČR.....	45
6.1	ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH ZÁKONŮ V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA ČR.....	45
6.1.1	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.....	45
6.1.2	Zákon č. 239/2000 Sb.	46
6.1.3	Zákon č. 240/2000 Sb.	47
6.1.4	Zákon č. 224/2015 Sb.	48
6.1.5	Zákon č. 254/2001 Sb.	50
6.1.6	Vyhláška č. 380/2002 Sb.....	51
6.1.7	Vyhláška č. 328/2001 Sb.....	52

6.1.8	Vyhláška č. 247/2001 Sb.....	53
6.1.9	Vyhláška č. 226/2015 Sb.....	54
6.1.10	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.....	55
6.1.11	Usnesení č. 2/1993 Sb.....	56
6.1.12	Zákon č. 241/2000 Sb.	57
6.1.13	Zákon č. 12/2002 Sb.	58
6.1.14	Zákon č. 181/2014 Sb.	59
6.1.15	Zákon č. 263/2016 Sb.	60
6.1.16	Zákon č. 258/2000 Sb.	61
6.1.17	Koncepce rozvoje.....	62
6.1.18	Smlouva o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě.....	63
6.1.19	Ženevské úmluvy	64
6.2	ANALÝZA CELISTVÉHO VZORKU ZÁKONŮ V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA ČR	65
6.3	OHODNOCENÍ BODŮ ANALÝZY, ZANESENÍ DO GRAFU A VYHODNOCENÍ.....	69
6.3.1	Ohodnocení bodů analýzy jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR	69
6.3.2	Ohodnocení bodů souhrnné analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR	71
6.3.3	Zanesení hodnot do grafu.....	73
6.3.4	Vyhodnocení analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR.....	74
7	NÁVRHY ÚPRAV A OPATŘENÍ	75
7.1	VYTVOŘENÍ CELISTVÉHO LEGISLATIVNÍHO SYSTÉMU OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA.....	75
7.2	VYTVOŘENÍ DOPLŇKOVÉ LEGISLATIVY SPADAJÍCÍ POD ZÁKON O OCHRANĚ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ.....	76
7.3	VYŘEŠENÍ KRIZOVÉ KOMUNIKACE.....	77
7.4	NOVELIZACE ZÁKONA O KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI.....	77
7.5	ZAVEDENÍ EKVIVALENTU NĚMECKÉHO KOCHOVA INSTITUTU NA NÁRODNÍ NEBO EVROPSKÉ ÚROVNI	77
	ZÁVĚR	79
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM TABULEK.....	86

ÚVOD

Ochrana obyvatelstva je široký pojem, pod kterým si lze představit například oblast civilní ochrany, tedy oblast civilního zajištění ochrany obyvatelstva orgány integrovaného záchranného systému, krajské správy a samosprávy při nejrůznějších mimořádných událostech, nehodách, nebo jiných krizových situacích, se kterými se v nejrůznější podobě setkávají obyvatelé České republiky každý den. Lze si pod pojmem ochrana obyvatelstva představit zajištění bezpečí orgány krizového řízení při krizových situacích, ať už přírodního původu, tak způsobených lidskou činností. Lze si představit také preventivní opatření, která mají napomoci mimořádným situacím předcházet, či jakékoliv jiné nástroje ochrany obyvatelstva. Je však také možné si pod pojmem ochrana obyvatelstva představit i oblast civilní obrany, tedy oblast vojenského zajištění ochrany obyvatelstva v případě vojenského konfliktu.

Zajisté jde o širokou a závažnou problematiku a jako taková je podchycena v legislativě České republiky. Jednotlivé právní předpisy napříč právním řádem se v různém rozsahu zabývají otázkou ochrany obyvatelstva. Tyto předpisy stanoví například různé krizové stavy, uzpůsobené konkrétní míře a rozsahu nebezpečí, jak je ostatně již nastíněno v prvním odstavci. Existují stavy jak pro oblast civilní ochrany, tak civilní obrany.

Právě oblast civilní ochrany a legislativa, která primárně upravuje tuto je ústředním tématem této práce. Zejména pak legislativa upravující oblast krizového řízení. Cílem této práce je vytvořit přehledný a reprezentativní seznam právních předpisů z oblasti ochrany obyvatelstva České republiky, konkrétněji tedy, nikoliv však výlučně, z oblasti civilní ochrany a krizového řízení, tyto právní předpisy zanalyzovat jak jednotlivě, tak jako celek. Konkrétně v analýze vyhodnotit silné a slabé stránky a odhalit hrozby, ale také příležitosti, které z jejich povahy vyplývají, a následně podle výsledků analýzy navrhnout reálná a realizovatelná opatření či úpravy, které by měly vést ke zdokonalení legislativního zakončení problematiky ochrany obyvatelstva.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY

V této kapitole jsou představeny základní pojmy, běžně používané napříč prací. Nejedná se o kompletní výčet pojmů z dané oblasti, nýbrž jen o vybrané relevantní pojmy. Tyto pojmy jsou představeny, popsány a je vysvětlena jejich relevance pro tuto práci.

1.1 Pojmy související s oblastí legislativy

V této podkapitole jsou představeny pojmy, používané v této práci související s oblastí legislativy, zákonodárství a práva.

1.1.1 Pojem a funkce práva

Tato práce nepracuje s pojmem práva v jeho širokém smyslu. Zcela postačujícím předmětem výkladu tohoto pojmu je, že právo je souhrn právních norem (objektivní právo) a soubor možností chovat se normou vymezeným způsobem (subjektivní právo) (Novotný, Schelle a Tomancová 2002). Důležité je také zmínit, že současná právní věda myslí jak na nezadatelnost a nezrušitelnost práv člověka, tak na normativní hledisko obsahu právních norem. Snahu o sloučení těchto dvou směrů zmiňují i Novotný, Schelle a Tomancová (2002), kteří při této příležitosti vzpomínají na Listinu základních práv a svobod (dále jen LZPS). Právě tento dokument, lze považovat za předpis, který slučuje tyto dva směry.

Rovněž Novotný, Schelle a Tomancová (2002) zmiňují funkce práva, které jsou na základě jejich výkladu shrnuty do následující tabulky:

Tabulka 1: Funkce práva

Funkce práva	
Udržovat sociální pořádek	Cíl tohoto bodu je možné chápat jako garanci subjektivního práva a stanovení rámce sankcionování zakázaného.
Propůjčovat legitimitu výkonu veřejných funkcí	Tento bod má za cíl stanovit rámec pro politický boj a způsoby výkonu moci.
Vymezovat práva a povinnosti v sociálních interakcích	Myšlenkou tohoto bodu je úprava práva a povinnosti účastníků společenských vztahů.

Usnadňovat kooperativní jednání	Cílem tohoto bodu je garance smluvní formy jednání.
Být nástrojem řešení konfliktů ve společenských vztazích	Hlavní myšlenku této funkce lze hledat v prevenci konfliktů a vymezení podmínek řešení případného konfliktu.
Zajišťovat přenos kulturních vzorců chování	Hlavní myšlenku této funkce lze chápat jako předávání informací o způsobu chování v dané společnosti prostřednictvím právních norem.

Tyto body a cíle, které sledují, jsou podstatné pro všechna právní odvětví, tedy i pro legislativu v oblasti ochrany obyvatelstva a jakékoliv návrhy na úpravy legislativy v této oblasti na základě výsledku analýzy by měly tyto cíle sledovat.

1.1.2 Legislativa

Jak uvádí ve své publikaci Viktor Knapp (1995), legislativou se obecně rozumí zákonodárství. Cvrček a Novák (2017) však toto tvrzení dále rozvádí a připisují pojmu legislativa dvojí význam – statický a dynamický. Pod smyslem dynamickým se dle jejich tvrzení skrývá zákonodárství jako činnost, naopak smysl statický je pojmenování právního řádu, jakožto soustavy ústavně definovaných legislativních forem, tedy legislativních dokumentů. Zejména význam popisovaný oním statickým smyslem pojmu legislativa se bude pod tímto pojmem skrývat pro potřeby této práce.

1.1.3 Právní systém

Právní systém lze velmi snadno definovat jako „*souhrn všech právních norem, které jsou v daném časovém období na území daného státu platné*“ (Novotný, Schelle a Tomancová 2002).

1.1.4 Právní řád

Cvrček a Novák (2017) vysvětlují definici pojmu právní řád, jako soubor právních předpisů platných k určitému datu na centrální úrovni, tedy bez předpisů regionálních. Právní řád lze dále zúžit na pojem interní právní řád, kterým se míní právní předpisy bez mezinárodních smluv (Cvrček a Novák, 2017). Obecně pak platí, že právní řád chápeme jako základní

integrativní normativní systém společnosti (Novotný, Schelle a Tomancová 2002). Při právním řádu také nesmíme opomenout zmínit, že platí zásada, kdy nižší právní předpis nesmí odporovat vyššímu právnímu předpisu, viz obrázek:

Obrázek 1: Právní řád

1.1.5 Právní předpis

Pod termínem právní předpis označují Cvrček a Novák (2017) hmotného nositele právní normy, popř. právních norem. Obsahem právního předpisu jsou tedy právní normy, nikoliv však pouze ony (Cvrček a Novák, 2017).

1.1.6 Právní norma

Právní norma je pak jednotlivé pravidlo chování (Cvrček a Novák, 2017) (zákaz/příkaz/nařízení atp.).

1.1.7 Paragraf

Paragraf je základní a v této práci často vzpomínaná jednotka právního předpisu. Za pomoci paragrafů se právní předpis dělí do věcných celků a každý paragraf obsahuje konkrétní normativní věty (Cvrček a Novák, 2017).

1.1.8 Odstavec

Odstavec je další jednotka právního předpisu, která slouží k dělení tohoto předpisu do věcných celků.

1.1.9 Novelizace

Novelizací se myslí předpisy nebo jejich části, které modifikují (upravují/aktualizují) jiné platné předpisy (Cvrček a Novák, 2017).

1.1.10 Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouva je dokument, k jehož dodržování se podpisem svých představitelů zavazuje stát.

1.1.11 Ratifikace

Ratifikace je pojem, kterým se popisuje proces začlenění mezinárodní smlouvy do právního řádu ČR.

1.2 Pojmy související s oblastí ochrany obyvatelstva

V této podkapitole jsou popsány relevantní, v této práci používané pojmy související s oblastí ochrany obyvatelstva.

1.2.1 Ochrana obyvatelstva

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany (Hradil, 2018). Hradil (2018) dále zdůrazňuje, že výklad ochrany obyvatelstva není jednotný. Jsou země, ve kterých je výklad pojmu ochrany obyvatelstva širší a myslí se jím například i ochrana vnitřní bezpečnosti a ekonomiky (Hradil, 2018).

1.2.2 Civilní ochrana

Mezi úkoly civilní ochrany se řadí varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití, zajištění ochrany života, zdraví a majetku a životního prostředí. Ministerstvo vnitra uvádí, že „civilní ochrana je souhrn činností a postupů včetně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky.“ (Civilní ochrana, 2020)

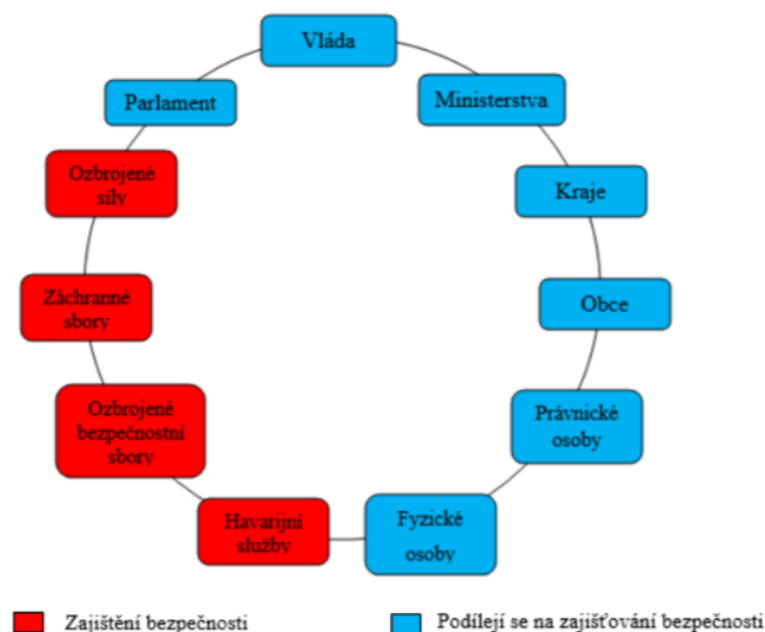
1.2.3 Krizová infrastruktura

Pod pojmem kritická infrastruktura rozumíme systém prvků, jejichž narušení by mělo závažný dopad na bezpečnost státu. Hradil (2018) dodává, že při narušení kritické

infrastruktury by mimo závažného dopadu na bezpečnost státu byl obdobný dopad také na zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiky.

1.2.4 Bezpečnost

Bezpečnost je dle Hradila (2018) stav, při kterém je pravděpodobnost vzniku újmy na chráněných zájmech na přijatelné úrovni. K zajištění bezpečnosti slouží například prvky bezpečnostního systému, viz obrázek:

Obrázek 2: Prvky bezpečnostního systému ČR (Hromada; 2013)

1.2.5 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém představuje, opět dle Hradila (2018) „*koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění záchranných a likvidačních prací.*“ Hromada (2013) pak doplňuje, že integrovaný záchranný systém slouží k řešení mimořádných událostí.

1.2.6 Krizová opatření

Mezi krizová opatření radíme opatření, které slouží k řešení krizových situací a činnosti vedoucí ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací. Při realizaci těchto opatření může dojít k omezení některých práv a svobod člověka (Hradil, 2018).

1.2.7 Krizové plánování

Krizové plánování je součástí krizového řízení. Hradil (2018) uvádí, že „*povinnost správních úřadů a jiných státních orgánů a orgánů samosprávy zpracovat krizový plán stanovuje zákon.*“ Krizový plán sám o sobě je dokument, popřípadě soubor dokumentů, které obsahují souhrn opatření pro řešení krizové situace. Náležitosti krizového plánu stanovuje vláda svým nařízením (Hradil, 2018).

1.2.8 Krizové řízení

Krizové řízení je, jak popisuje Hradil (2018) „*souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.*“

1.2.9 Mimořádní událost

Mimořádnou událost (dále jen MU) lze chápat jako škodlivé působení sil a jevů. Mohou být vyvolané činností člověka nebo přírodními vlivy. Mimořádné události ohrožují život a zdraví lidí, majetek a také životní prostředí. Mimořádná událost se vyznačuje tím, že k jejímu zvládnutí je zapotřebí záchranných prací a k odklizení jejích následků je zapotřebí likvidačních prací.

1.2.10 Opatření

Opatření jsou nástroje, které slouží k odvrácení dopadů MU nebo k jejich zmírnění (Hradil, 2018).

1.2.11 Poškození životního prostředí

Poškození životního prostředí je dle Hradila (2018) zhoršování jeho stavu lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

1.2.12 Prevence

Prevenci lze chápat jako soubor opatření, které mají zabránit vzniku MU antropogenního původu, nebo zmírnit její dopady (Hradil, 2018).

1.2.13 Záchranné práce

Hradil (2018) popisuje záchranné práce jako „činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých MU.“ Jde tedy o práce, které slouží k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí při/po již vzniklé MU.

1.2.14 Zóna havarijního plánování

Zóna havarijního plánování ve smyslu, který je nutný pro potřeby této práce je oblast v okolí jaderného energetického zařízení (jaderné elektrárny), „ve které se plánuje zavádění neodkladných opatření k ochraně obyvatelstva“ (Hradil, 2018).

1.3 Pojmy související s oblastí analýzy

V této podkapitole jsou vysvětleny v této práci běžně používané pojmy související s oblastí analýzy.

1.3.1 SWOT analýza

„Podstatou SWOT analýzy je odhalení a současně vzájemné porovnání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu a možností a hrozeb, které na něj působí z venčí“ (Wokoun, 2003). Název analýzy pochází ze zkratk anglických slov:

- Strengths (silné stránky)
- Weaknesses (slabé stránky)
- Opportunities (příležitosti)
- Threats (hrozby)

Právě k hodnocení těchto aspektů a následnému vyvození závěru analýza slouží.

1.3.2 Analýza rizik

Dle Smejkal a Raise (2010) je analýza rizik „obvykle chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, tedy stanovení rizika a jeho závažnosti.“ Hromada (2013) toto vysvětlení rozšiřuje o hlavní části analýzy rizik, a sice analýzu kritických procesů, identifikaci hrozeb a rizik a jejich hodnocení. Pro potřeby této práce je pojem analýza rizik chápána také, jako identifikace slabín různého původu ve vybrané legislativě.

1.3.3 Riziko

Michel (2018) popisuje riziko jako komponent, který definuje frekvenci a závažnost nežádoucí události. Následně může být tento komponent doplněn o odhad intenzity, tedy míru dopadu, jaký může daná nežádoucí událost mít – je-li to z jejího charakteru možné. Pojem riziko spojuje s pravděpodobností nebo možností škody i Šefčík (2009), který ještě doplňuje vysvětlení, že se ve své podstatě jedná o výsledek aktivace určitého nebezpečí, které vyústí ve škodu.

1.3.4 Hrozba

Smejkal a Rais (2010) definují hrozbu jako prvek, která má nežádoucí vliv na bezpečnost, popřípadě který může způsobit škodu.

1.3.5 Dopad

Dopad je „*škoda, kterou způsobí hrozba při jednom působení na určité aktivum*“ (Smejkal a Rais, 2010).

1.3.6 Zranitelnost

Zranitelnost odhaduje míru poškození, které může určitý jev o určité intenzitě způsobit (Michel, 2018).

1.3.7 Nebezpečí

Nebezpečí je pojem, který v pojetí rizikového inženýrství popisuje reálnou hrozbu poškození objektu nebo procesu (Šefčík, 2009). Pro potřeby této práce se tedy, odvozeno ze Šefčíkova pojetí, rozumí jakákoliv relevantní reálna hrozba.

2 LEGISLATIVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ ČR

V této kapitole jsou vyjmenovány legislativní předpisy z oblasti ochrany obyvatelstva České republiky. Tyto právní předpisy jsou v jednotlivých podkapitolách představeny, je vysvětlen jejich význam a důvod pro jejich zařazení. Zde vytvořený seznam následně poslouží při vypracování analýzy v praktické části práce. Všechny zde vyjmenované zákony a podzákoné normy jsou platné ke dni vyhotovení práce.

Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje má na svých webových stránkách vyjmenovány základní právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva. Řadí mezi ně následující: (Právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva, 2020)

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.
- Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
- Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury

Pro potřeby této práce je tento seznam doplněn o následující právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

- Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou
- Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti
- Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Koncepce rozvoje, konkrétně Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Dále je tento seznam doplněn o vybrané ratifikované mezinárodní smlouvy, konkrétně následující:

- Smlouva o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě
- Ženevské úmluvy

Výše popsany výčet zákonů není zvolen na základě žádných předem stanovených kritérií a je tedy spíše reprezentativním zobrazením legislativy ochrany obyvatelstva na území ČR pro potřeby následné analýzy.

Vybrané zákony jsou představeny blíže v následujících podkapitolách, vybrané klíčové zákony jsou popsány více podrobně, zatímco ostatní jsou představeny stručněji tak, aby mohli být na základě zde provedeného výtahu smysluplně začleněny do následné analýzy.

2.1 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., neboli Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky dle svých základních ustanovení zajišťuje svrchovanost a územní celistvost ČR, chrání její demokratické základy a životy jejich obyvatel, jejich zdraví a majetkové hodnoty (Česká republika, 1998).

Čl. 2 zákona stanovuje, že je-li bezprostředně ohrožena některá z těchto hodnot je nutné „*vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav*“ (Česká republika, 1998).

Zákon dále určuje složky, které zajišťují bezpečnost ČR, tedy zejména ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby, ale také stanovuje rozsah branné povinnosti.

Zákon dále stanovuje podmínky a náležitosti nouzového stavu a stavu ohrožení státu, umožňuje za určitých podmínek zkrácené jednání o návrzích zákonů a prodloužení volebního období. Dále také stanovuje, kdo tvoří a jaké jsou rozsahy pověření bezpečnostní rady státu.

Ústavní zákon č. 110/1998 tedy představuje jeden z hlavních dokumentů, ke kterým je třeba vzhlížet při mimořádné situaci velkého rozsahu, ale zejména stručně a přehledně stanovuje základní parametry pro akutní řešení nastalé situace.

2.2 Zákon č. 239/2000 Sb.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů dle § 1 upravuje následující: „*vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

Zákon v Hlavě II definuje integrovaný systém, jeho použití, složky, jak základní, tak vedlejší a orgány pro jeho koordinaci.

Následně v Hlavě III definuje postavení a úkoly státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Zákon upravuje postavení následujících ministerstev (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019):

- Ministerstvo vnitra (dále jen MV) – kterému je ze zákona dle § 7 přidělena povinnost plnit úkoly v oblasti záchranného systému a ochrany obyvatelstva, zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací a bližší povinnosti při plnění těchto úkolů. MV dále v zákonem stanovených situacích zabezpečuje ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací a další.
- Ministerstvo zdravotnictví (dále jen MZ) – kterému je ze zákona dle § 8 přidělena povinnost v zákonem stanovených situacích koordinovat činnost poskytovatele zdravotnické záchranné služby a poskytovatele zdravotnické dopravní služby

a přepravy pacientů neodkladné péče. Dále MZ odpovídá v okruhu své působnosti za „výběr a metodické řízení přípravy zdravotnických pracovníků a za výběr prostředků pro mezinárodní záchranné operace a poskytování humanitární pomoci do zahraničí“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

- Ministerstvo dopravy a spojů – kterému je ze zákona dle § 9 přidělena povinnost zabezpečovat pro potřeby správních úřadů a základních složek IZS dopravní informační systémy.

Zákon upravuje postavení orgánů kraje – kterým je ze zákona dle § 10 přidělena povinnost zajišťovat přípravu na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva dle zákonem stanovených podmínek.

§ 11 zákona upravuje povinnosti hejtmána, konkrétně mu zadává povinnost organizovat IZS na úrovni kraje, koordinaci a kontrolu přípravy na MU, koordinaci záchranných a likvidačních prací a povinnost schvalovat havarijní plán kraje a další vyjmenované plány.

Obdobné povinnosti jsou v Díle 3 zákona přiděleny orgánům obce s rozšířenou působností, jejímu starostovi, a následně v Díle 4 orgánům obce na území jejich obcí a území náležícímu obci s rozšířenou působností.

Díl 5 se věnuje cvičení a komunikaci složek IZS, prověřování jejich připravenosti a krizové komunikaci při provádění záchranných a likvidačních prací. Pro tyto účely je ministerstvu vnitra udělena ze zákona povinnost umožnit orgánům a složkám IZS využít účelově telekomunikační síť MV a poskytovatelům služeb je udělena povinnost s MV spolupracovat za účelem přípravy a řešení krizové komunikace.

Zákon také v Hlavě IV upravuje pravomoci a povinnosti velitele zásahu, upravuje, čí pomoci jsou orgány oprávněny vyžadovat pro provádění záchranných a likvidačních prací, upravuje poskytování plánované pomoci na vyžádání a také ostatní pomoc.

Zákon následně ve druhé části řeší práva a povinnosti fyzických a právnických osob. Konkrétně upravuje povinnosti osob, pokud krajský úřad zahrne do havarijního plánu kraje nebo do vnějšího havarijního plánu, jejich povinnosti v souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi, mimořádných událostech a haváriích. Zákon uvádí, co musí takové osoby strpět či vykonat. Právnické osoby tak mohou přispět prevenci i řešení následků mimořádných událostí. Stejně tak mají ze zákona povinnost fyzické osoby, které musí dle

§ 25 strpět omezení, poskytnout osobní nebo věcnou pomoc, nebo například poskytnout informace.

Zákon také stanovuje konkrétní výjimky, ale také způsoby kontroly, kdy „*ministerstvo, HZS kraje a orgány obcí ... jsou oprávněny v mezích své působnosti kontrolovat dodržování tohoto zákona...*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

Zákon také stanovuje konkrétní porušení povinností dle tohoto zákona za přestupky. Na druhou stranu ale také vyvažuje poměry stanovením náhrady škod za strpěná opatření.

Zákon také pamatuje na finanční zabezpečení IZS. Právě řešení finanční otázky je nezbytné pro včasné vyjasnění otázky financování zásahu či jiné činnosti IZS.

2.3 Zákon č. 240/2000 Sb.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) dle § 1 tohoto zákona „*stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

Zároveň tento zákon obsahuje zpracované příslušné přepisy Evropské unie (dále jen EU) a má přesah i na ochranu kritické infrastruktury v evropském měřítku (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

Konkrétně zákon stanovuje v § 3 podmínky vyhlášení stavu nebezpečí, v Hlavě II a k ní náležitých dílech a paragrafech jmenuje orgány krizového řízení a stanovuje jejich povinnosti a pravomoci, a sice (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019):

- Vláda – § 4 udává vládě povinnosti při zajišťování připravenosti ČR na krizové situace. V § 5 jsou blíže stanoveny pravomoci za nouzového stavu, a § 6 dále blíže specifikuje podmínky nouzového stavu. § 7 následně upravuje podmínky v době trvání stavu ohrožení státu.
- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady – kde v § 9 uvádí jejich povinnosti k zajištění připravenosti na řešení krizových situací, k ochraně kritické infrastruktury

- a dále mimo jiné povinnosti vést přehled možných zdrojů rizik, nebo také dle odstavce (4) písmene d) vytvoření podmínek pro nouzovou komunikaci. Blíže se v jednotlivých paragrafech věnuje právům a povinnostem ministerstva vnitra (§ 10), zdravotnictví (§ 11), dopravy (§ 12) a průmyslu a obchodu (§ 12a), kde stanovuje jejich oprávnění v době krizového stavu.
- Česká národní banka (dále jen ČNB) – ČNB má dle § 13 také povinnosti při přípravě na krizové situace, mezi nimi dle odstavce (1) písmene d) „*projednávat s vládou návrh krizových opatření*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019). Dále má ČNB dle § 13 povinnost zpracovat krizový plán pro oblast své působnosti a další povinnosti k ochraně kritické infrastruktury.
 - Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje – zejména upravuje práva a povinnosti:
 - o hejtmana kraje (primátora Prahy), konkrétně řízení a kontrolu případných opatření a činností směřujících k řešení nastalé situace a práva za stavu nebezpečí vydávat konkrétně vyjmenovaná opatření,
 - o krajského úřadu, který má dle § 14a zajistit připravenost kraje na řešení krizových situací a zřizovat pracoviště krizového řízení,
 - o HZS kraje, které má dle § 15 plnit úkony tímto paragrafem zadané a jejich zajištění má mít od příslušného správního úřadu poskytnuty patřičné informace, zejména z registrů v jejich správě. HZS kraje má mimo jiné v § 15 vyjmenované pravomoci, které mu mají umožnit efektivně řešit nastalou situaci. HZS kraje má také dle § 15a povinnosti zpracovávat krizový plán kraje,
 - o PČR má dle § 16 povinnosti „*zajišťovat připravenost k řešení krizových situací spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území kraje*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).
 - Orgány obce s rozšířenou působností – zejména upravuje práva a povinnosti starosty obce s rozšířenou působností a obecního úřadu obce s rozšířenou působností pro řízení a kontrolu případných opatření a jiných činností prováděných za účelem zmírnění následků či řešení nastalé situace na území obvodu obce s rozšířenou působností.

- Orgány obce – zejména upravuje práva a povinnosti starosty obce pro zajištění připravenosti obce na řešení krizových situací i v době krizového stavu a úkony obecního úřadu obce k zajištění připravenosti obce na řešení krizových situací. Zároveň ukládá starostovi obce konkrétní povinnosti při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí.

Dále zákon v Hlavě III specifikuje ostatní orgány s územní působností, mezi něž řadí bezpečnostní rady (§ 24), ústřední krizový štáb (§ 24a), krizový štáb kraje, krizový štáb obce s rozšířenou působností (§ 24b) a územní správní úřady (§ 24c).

Hlava IV, obecná ustanovení se zabývá finančním a informačním zabezpečením opatření a krizového řízení, geografickými podklady a zvláštními skutečnostmi.

Hlava V následně upravuje práva a povinnosti osob. V § 29 konkrétně práva a povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob. Zejména jsou takovým osobám zadány povinnosti zpracování krizových dokumentů a plánů, povinnosti poskytnout věcné prostředky na požádání pověřených orgánů za účelem zvládnutí mimořádné situace a plnění dalších zadaných úkolů. Paragrafy 29a, 29b a 29c následně upravují blíže povinnosti pro subjekty kritické infrastruktury, náležitosti plánu krizové připravenosti subjektu krizové infrastruktury a povinnosti související se jmenováním a povinnostmi styčného bezpečnostního zaměstnance.

§ 30 myslí na povinnost provozovatele televizního nebo rozhlasového vysílání „*bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízení krizových opatření při krizových stavech*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

§ 31 upravuje práva a povinnosti fyzických osob, zejména jejich právo na nezbytné informace o připravovaných krizových opatřeních, ale také povinnosti poskytnout součinnost a uposlechnout výzvy příslušných orgánů.

Zákon myslí také na výjimky, a to konkrétně komu nelze uložit jaké povinnosti.

V Hlavě VI je následně upravena kontrola, přestupky a náhrada. Jsou stanoveny možné pokuty za přestupky podle konkrétních odstavců krizového zákona. Dále je v § 36 uvedena povinnost státu „*nahradit škodu způsobenou právnickým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovým opatřením*“ (Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, 2019).

2.4 Zákon č. 224/2015 Sb.

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií dle předmětu úpravy v § 1 „zpracovává příslušný předpis Evropské unie a stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty, ve kterých je umístěna nebezpečná látka, s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na životy a zdraví lidí a zvířat, životní prostředí a majetek v těchto objektech a v jejich okolí“ (Česká republika, 2015, a).

Zákon požaduje po provozovatelích přijetí opatření, která mají závažným událostem předcházet, jako například zpracování seznamu nebezpečných látek v objektech včetně bližších podrobností (§ 3) a další dokumentaci, specifikuje formu bezpečnostního programu (§ 10 – 11) a bezpečnostní zprávy (§ 12), postupy dotčených úřadů a orgánů (Díl 2) a zejména v Hlavě IV upravuje podmínky havarijního plánování od plánu fyzické ochrany (§ 21 – 22), přes vnitřní havarijní plán (§ 23), vnější havarijní plán a zónu havarijního plánování (§26 – 30), ale také v Hlavě V řeší podmínky pro nové objekty a v Hlavě VI pojištění odpovědnosti za škody vzniklé v důsledku závažné havárie a v Hlavě VII informování veřejnosti (Česká republika, 2015, a).

V Hlavě VIII, věnující se kontrole, jsou stanoveny povinnosti orgánů provádějících kontroly a v Hlavě IX jsou jmenovány zodpovědné orgány veřejné správy a jejich výkon (Česká republika, 2015, a).

Zákon tedy komplexně a celistvě upravuje podmínky všech subjektů v souvislosti s prevencí závažných havárií a stanovuje okolnosti, za jakých má preventivní činnost probíhat, ale také řeší situaci možného vzniku mimořádné události a díky přestupkům jmenovaným v Hlavě X vyvozuje zodpovědnost za porušení ustanovení stanovených v zákoně.

2.5 Zákon č. 254/2001 Sb.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, nebo také vodní zákon je také součástí legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva. Z tohoto hlediska jsou zajímavé zejména paragrafy věnující se právům a povinnostem v souvislosti s nakládáním s vodami, které sledují mimo jiné umožnění zachytávání přirozených odtoků vod, jejich čerpání a podobné, ale také paragrafy věnující se vodním dílům. Ty především upravují stavební povolení k takovým stavbám (§ 15), jejich úpravy (§ 15b), či jejich odstranění (§ 15c) (Česká republika, 2001, a). Zákon také upravuje vypouštění odpadních vod (§ 16) (Česká republika, 2001, a).

V Hlavě III zákon upravuje hodnocení stavu povrchových a podzemních vod, nebo také v § 23a cíle ochrany vod jako složky životního prostředí (Česká republika, 2001, a). Dále v § 25 řeší zákon zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik, v § 26 programy opatření, jakožto hlavního nástroje „*k dosažení cílů uvedených v plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik*“ (Česká republika, 2001, a). Hlava V pak řeší ochranu vodních poměrů a vodních zdrojů daleko blíže a jako taková je zejména podstatná pro analýzu v praktické části práce.

Zákon tedy upravuje nejen možnosti nakládání s vodami, ale také jejich ochranu jakožto součásti životního prostředí a strategické suroviny, ale také považuje vodu za možný zdroj nebezpečí.

2.6 Vyhláška č. 380/2002 Sb.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva v této souvislosti upravuje postup při zřizování civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu (§ 1 – 3), způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatření a způsobu jejich provedení (§ 4 – 5), technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění a způsob poskytování tísňových informací (§ 6 – 11), způsob provádění evakuace a její všestranné zabezpečení (§ 12 – 14), zásady postupu při poskytování úkrytu a způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva (§ 15 – 17) a požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování a stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany (§ 18 – 22) (Česká republika, 2002, b).

Vzhledem k charakteru záležitostí, které vyhláška řeší, rozhodně nesmí být v analýze opomenuta, jelikož připravenost složek zajišťujících civilní ochranu, jejich personálu, ale také technického zázemí těchto je k zajištění funkčního systému ochrany obyvatelstva podstatná.

2.7 Vyhláška č. 328/2001 Sb.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému upravuje zejména zásady koordinace složek IZS při společném zásahu (§ 1 – 11), zásady spolupráce operačních středisek základních složek IZS (§ 12), podrobnosti o úkolech operačních a informačních středisek (§ 13), obsah dokumentace IZS a způsob

jejího zpracování (§ 14 – 24), zásady a způsob zpracování, schvalování a používání havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu (§ 25 – 28) a zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS (§ 29 – 30) (Česká republika, 2001, c).

Úprava koordinace a spolupráce složek IZS, ale také jejich operačních středisek je z hlediska zajištění ochrany obyvatelstva klíčová. Zároveň je v tomto ohledu podstatná úprava dokumentů jako jsou havarijní plán kraje a vnější havarijní plán, jelikož plánování je při ochraně obyvatelstva klíčové a jako takové by mělo být zohledněno v analýze v praktické části.

2.8 Vyhláška č. 247/2001 Sb.

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany se zabývá organizací, značením, vybavením, řízením, postupy a způsoby velení jednotek HZS, odbornou způsobilostí a odbornou přípravou těchto jednotek (Česká republika, 2001, b).

Z hlediska zajištění ochrany obyvatelstva je podstatné zejména upravení činnosti HZS na místě zásahu a připravenost jednotek HZS.

2.9 Vyhláška č. 226/2015 Sb.

Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury slouží ke stanovení konkrétních pravidel a podmínek pro vytvoření zóny havarijního plánování a vnějšího havarijního plánu. Vymezením zásad pro vymezení zóny havarijního plánování (§ 3), určení výchozí hranice (§ 4), definování postupu při stanovení vnější hranice (§ 5) a stanovení náležitostí obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury (§ 6) (Česká republika, 2015, b) má za cíl předcházet možné závažné havárii. Vyhlášku doprovází příloha, která blíže specifikuje náležitosti, mimo jiné také vyrozumění, varování a informování a ukrytí obyvatelstva a evakuaci osob (Česká republika, 2015, b).

2.10 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Ústava ČR je základní dokument i z pohledu bezpečnosti státu, a tedy ochrany obyvatelstva. Žádný z nižších právních předpisů jí nesmí ve svém pojetí bezpečnosti státu odporovat, žádné zákazy ani příkazy nesmí být v rozporu s Ústavou a v případě prováděných opatření je ústavnost celého procesu bedlivě hlídána a následně považována ústavním soudem. Klíčové jsou z hlediska ochrany obyvatelstva zejména následující odstavce Ústavy:

„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“ (Česká republika, 1993, a). Ústava hned ve svém prvním odstavci prvního článku specifikuje, jaký má stát ve své podstatě být a na jakých hodnotách má stát. Na základech zde položených stojí takové věci, jako je moc výkonná, správní systém atd.

„Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci“ (Česká republika, 1993, a). Ustanovení soudní moci jako instituce, která má dohlížet na dodržování základních práv a svobod občanů je z pohledu systému, existujícího v demokratickém státě klíčové. Tímto je ustanovena apolitická instituce, jejíž činností je implementace zákonem stanovených norem, zde konkrétně norem stanovených LZSP, a tedy na úrovni ústavního pořádku ČR.

„Ústava může být doplňována či měněna pouze ústavními zákony“ (Česká republika, 1993, a). Tento odstavec je doplněn odstavcem „Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřipustná.“ a „Výkladem právních norem nelze oprávnit odstranění nebo ohrožení základů demokratického státu“ (Česká republika, 1993, a). Tyto odstavce dále zajišťují nedotknutelnost demokratického zřízení státu.

„Území České republiky tvoří nedílný celek, jehož státní hranice mohou být měněny jen ústavním zákonem“ (Česká republika, 1993, a). Toto je klíčový odstavec, jelikož stát bez hranic není ze své podstaty státem.

„Nabývání a pozbývání státního občanství České republiky stanoví zákon.“ a „Nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství“ (Česká republika, 1993, a). Již bylo zmíněno, že bezpečnost státu souvisí se zajištěním bezpečnosti jeho občanů. Stanovením, jakým způsobem a kdo má nárok stát se občanem státu je tedy základním předpokladem pro splnění této podmínky.

„Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.“, „Parlament rozhoduje o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem.“, „Parlament vyslovuje souhlas s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky, s pobytom ozbrojených sil jiných států na území České republiky, nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě“ (Česká republika, 1993, a) a další zakotvují dělení pravomocí, mimo jiné, vyhlásování vybraných nouzových stavů.

„*Prezident republiky se může vzdát svého úřadu do rukou předsedy Senátu*” (Česká republika, 1993, a). Funkce prezidenta republiky je, ačkoliv v našem státě má prezident roli především reprezentativní, podstatnou pro fungování státního aparátu. Mít v Ústavě zakotvenu pojistku v podobě výše citovaného odstavce je důležité pro udržení tohoto v chodu.

2.11 Usnesení č. 2/1993 Sb.

Listina základních práv a svobod je společně s Ústavou ČR na špici právního řádu ČR. Jako takové se jí nesmí protivit nižší právní předpisy. Listina zároveň odpovídá na řadu klíčových otázek v odvětví ochrany obyvatelstva. Konkrétně jde o následující citace:

„*Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá*” (Česká republika, 1993, b). Toto je základní princip, na kterém stojí demokratické zásady. Napomáhá tedy zajištění vnitřní bezpečnosti.

„*Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod*” (Česká republika, 1993, b). Ačkoliv dle dalšího odstavce LZSP není možná nucená práce (jsou stanoveny výjimky), uvádí listina i způsob, jakým například i jinak zakázaná nucená práce může být ukládána. Zákon, který stanovuje, jaké povinnosti mohou být ukládány je například krizový zákon (240/2000 Sb.). Ten právě tohoto odstavce LZSP využívá k umožnění udělení pracovní povinnosti při krizových stavech.

Množství dalších odstavců se zabývá osobními svobodami občanů, možnostmi jejich zapojení ve fungování státu, politickém systému atd. Z tohoto pohledu má LZPS své místo v práci o legislativě v oblasti ochrany obyvatelstva.

2.12 Zákon č. 241/2000 Sb.

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy dle předmětu úpravy v § 1 „*upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (dále jen "krizové stavy") a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů*“ (Česká republika, 2000, a). Dále také stanovuje pravomoci vlády, ústředních správních úřadů, ČNB a samosprávních celků a práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy (Česká republika, 2000, a).

Zejména v Hlavě II upravuje zákon působnost orgánů v systému hospodářských opatření pro krizové stavy, tedy působnost vlády, ústředního správního úřadu, orgánů kraje a orgánů ORP, jimž přiděluje rozhodovací pravomoci a povinnosti v krizových stavech.

Zákon také v Hlavě III upravuje systém hospodářských opatření pro krizové stavy zejména s cílem zajištění dostatečných prostředků. Zákon dále v Hlavách IV a V stanovuje podmínky kontroly přípravy hospodářských opatření pro krizové stavy a plnění a účinnosti po jejich vyhlášení a jmenuje přestupky, zejména nesplnění některých povinností dle tohoto zákona, a pokuty za tyto.

2.13 Zákon č. 12/2002 Sb.

Zákon č. 12/2002, zkráceným názvem *Zákon o státní pomoci při obnově území dle předmětu úpravy v § 1 „stanoví zásady pro poskytnutí státní finanční pomoci (dále jen "státní pomoc") při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a postup předcházející poskytnutí státní pomoci“* (Česká republika, 2002, a).

Zákon ve svých třech stěžejních paragrafem stanovuje zásady poskytnutí státní pomoci, zejména za jakých okolností tuto lze poskytnout, jaké jsou podklady rozhodnutí o poskytnutí státní pomoci, a také přiřazuje Ministerstvu pro místní rozvoj rozhodovací pravomoc, co se strategie obnovy území týče a upravuje jejich spolupráci v této věci s Ministerstvem financí.

Obecně zákon upravuje podmínky a administrativní postupy při obnově území zasaženého mimořádnou událostí.

2.14 Zákon č. 181/2014 Sb.

S ochranou obyvatelstva ve 21. století souvisí kybernetická bezpečnost, kterou se zabývá samostatný zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Zákon se mimo jiné zabývá systémem zajištění kybernetické bezpečnosti, konkrétně bezpečnostními opatřeními, povinnostmi poskytovatelů služeb napříč oblastí kybernetického prostoru, bezpečnostními, technickými a organizačními opatřeními, které mají zajistit bezpečnost informací. Dále také kybernetickou bezpečnostní událostí a kybernetickým bezpečnostním incidentem a povinnostmi jeho hlášení a dalšími ochrannými opatřeními, mezinárodním sdílení informací v oblasti kybernetické bezpečnosti a tzv. stavem kybernetické bezpečnosti a také výkonem státní správy v této oblasti, kontrolou a přestupky za porušení ustanovení popsanych v tomto zákoně (Česká republika, 2014).

Vzhledem k rostoucí důležitosti zajištění kybernetické bezpečnosti je i tento zákon zařazen do analýzy v praktické části práce.

2.15 Zákon č. 263/2016 Sb.

V souvislosti s ochranou obyvatelstva lze stručně zmínit tzv. atomový zákon, a to zejména proto, že jaderné elektrárny v ČR představují strategicky důležité body z hlediska zajištění bezpečnosti ČR, jak je ostatně možné pozorovat na, v době zpracování této práce, aktuálním tendru na dostavbu JE Dukovany. Dále je také důležité považovat radiační situaci za možnou hrozbu a jako takovou ji náležitě upravit legislativou. Toto dle § 1 atomový zákon upravuje, viz citace: „*Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen „Euratom“) a Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Euratomu a Evropské unie a upravuje a) podmínky mírového využívání jaderné energie, b) podmínky vykonávání činností v rámci expozičních situací, ... e) monitorování radiační situace, f) zvládnutí radiační mimořádné události, g) podmínky zabezpečení jaderného zařízení, jaderného materiálů a zdroje ionizujícího záření, h) požadavky k zajištění nešíření jaderných zbraní a i) výkon státní zprávy v oblasti mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření“ (Česká republika, 2016).*

2.16 Zákon č. 258/2000 Sb.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví je v době vypracování práce často zmiňován v souvislosti s pandemií viru SARS-CoV-2. Zákon vymezuje základní pojmy v souvislosti s ochranou veřejného zdraví (§ 2), mezi nimi například specifikuje, co se myslí pod pojmem karanténní opatření. (Česká republika, 2000, b). Zákon dále v § 3 upravuje hygienické požadavky na vodu, a následně v dalších paragrafech povinnosti osob při kontrole pitné vody, povinnosti související s výrobky, které do kontaktu s pitnou vodou přicházejí, upravuje hygienické požadavky různých produktů, zařízení a činností (Česká republika, 2000, b). Zákon řeší ochranu před hlukem, vibracemi a dalšími nežádoucími vlivy (§ 30 – 36) a ochranu zdraví při práci, což lze do systému ochrany obyvatelstva při širších chápání tohoto pojmu zařadit. Dále pak zákon upravuje podmínky nakládání s nebezpečnými látkami (§ 44a), což s ochranou obyvatelstva již souvisí více jednoznačně. Hlava III následně upravuje předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění, což je z hlediska analýzy s ohledem na pandemii, probíhající v době zpracování práce velmi aktuální a je blíže popisováno v samotné analýze i s odůvodněním. Zákon dále upravuje další

povinnosti osob v ochraně veřejného zdraví (Hlava IV) a činnosti státní správy v ochraně a podpoře veřejného zdraví (Hlava V), což je také podstatnou součástí analýzy.

2.17 Koncepce rozvoje

Pro plánování systému ochrany obyvatelstva do budoucna je podstatná tvorba náležitých plánů a koncepcí rozvoje a budoucího vývoje. Jedním takovým dokumentem, který bude tuto oblast reprezentovat pro potřeby této práce, je Koncepce ochrany obyvatelstva. Konkrétně jde o dva dokumenty, na které lze nahlížet. Jedním je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, jejíž součástí je také Harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013, a která může sloužit jako nástroj pro posouzení účinnosti takové koncepce. Druhý, aktuální dokument je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.

Tento strategický dokument vypracovává generální ředitelství HZS ČR. Dokument zhodnocuje připravenost systému ochrany obyvatelstva čelit současným i předvídatelným bezpečnostním hrozbám, obsahuje SWOT analýzu, jejíž výsledky slouží pro identifikaci základního směřování dalšího vývoje systému ochrany obyvatelstva, popsání dvaceti čtyř základních úkolů ochrany obyvatelstva s cílem posílení systému za maximálního využití stávajících kapacit a jiné (Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2013).

Obecně dokument analyzuje a vyhodnocuje možné bezpečnostní hrozby, hodnotí připravenost systému na tyto hrozby a navrhuje nutné kroky vedoucí k jeho vývoji.

2.18 Smlouva o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě

Jedná se o dokument, kterým ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že ČR přistoupila k Severoatlantické smlouvě a obsahuje český překlad této smlouvy. Nejdůležitějšími body této smlouvy z hlediska ochrany obyvatelstva jsou ochrana svobody a zachování míru a bezpečnosti. Toho má být dosaženo řešením mezinárodních sporů, aniž by došlo k ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti, snahou o rozvoj míru a bezpečnosti, kolektivním jednáním ve věcech ozbrojených střetů, anebo společné konzultace v těchto věcech. Klíčový je Článek 5 smlouvy, která stanovuje, že ozbrojený útok proti jedné ze smluvních stran bude považován za útok proti všem (Česká republika, 1999).

Povaha smlouvy je jinak veskrze obecná, avšak lze ji díky tomu aplikovat i několik desetiletí po jejím sepsání a nadále se jedná o klíčový dokument na poli mezinárodní bezpečnosti.

2.19 Ženevské úmluvy

O připojení ČR k Ženevským úmluvám informuje vyhláška č. 65/1954 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Ženevských úmluvách ze dne 12. srpna 1949 na ochranu obětí války.

V případě, že dojde k ozbrojenému konfliktu, jsou sepsány tyto dokumenty, tzv. Ženevské úmluvy, které zajišťují, že i v době války jsou jisté humánní zásady dodržovány. Pravidla sepsaná v Ženevských úmluvách upravují využití ozbrojených sil mezi dvěma a více státy, ale také řeší konflikty ne mezinárodní povahy. Úmluvy upravují pravidla na ochranu osob neúčastnících se bojů a z bojů vyřazených, tedy civilistů, raněných a zajatců (Clapham, Gaeta a Sassoli, 2015). Z Ženevských úmluv také vyplývají úkoly ochrany obyvatelstva, zejména pak plnění úkolů civilní obrany (Krizové plánování, 2021).

3 VYBRANÁ LEGISLATIVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA NA ÚZEMÍ JINÝCH STÁTU

V této kapitole jsou vyjmenovány legislativní předpisy z oblasti ochrany obyvatelstva, které jsou v platnosti ke dni zpracování práce v jiných zemích. Vybrány jsou do této kapitoly takové právní předpisy, které mohou být relevantní pro porovnání a/nebo doplnění naší legislativní úpravy, případně takové právní předpisy, které by mohly sloužit jako inspirace či zdroj informací při vytváření analýzy české právní úpravy.

3.1 Zákon č. 42/1994 Z. z. (Slovenská republika)

Zákon č. 42/1994 Z. z., Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvatelstva platný ve Slovenské republice (dále jen SK) lze do češtiny volně přeložit jako Zákon o civilní ochraně obyvatelstva, běžně však také nazývaný jako Zákon o ochraně obyvatelstva.

Zákon se zabývá zejména úpravou podmínek na účinnou ochranu života, zdraví a majetku před následky mimořádných událostí, dále ustanovuje úkoly a působnost orgánů státní správy, samosprávy a práva a povinnosti fyzických i právnických osob při zabezpečování civilní ochrany obyvatelstva (Slovensko, 1994).

Po vytvoření zákona o ochraně obyvatelstva v ČR volá řada odborníků z oboru. O debatách ke vzniku takového zákona hovořil také Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, který, mimo služby jako Generální ředitel HZS, stál jako spoluautor u zrodu a prosazování nové krizové legislativy (Stopa absolventa, b.r.) a jehož přednášku měl autor práce možnost navštívit. Generálmajor se v oné přednášce vyjádřil proti vytvoření takového zákona.

Z hlediska této práce je slovenský zákon o ochraně obyvatelstva zajímavý pro srovnání, zda by mělo v našem legislativním systému vytvoření takového zákona smysl (např. z důvodu pokrytí této oblasti jediným právním předpisem), nebo je tato oblast nyní dostatečně pokryta existujícími právními předpisy a vytvoření zákona o ochraně obyvatelstva tak není zapotřebí.

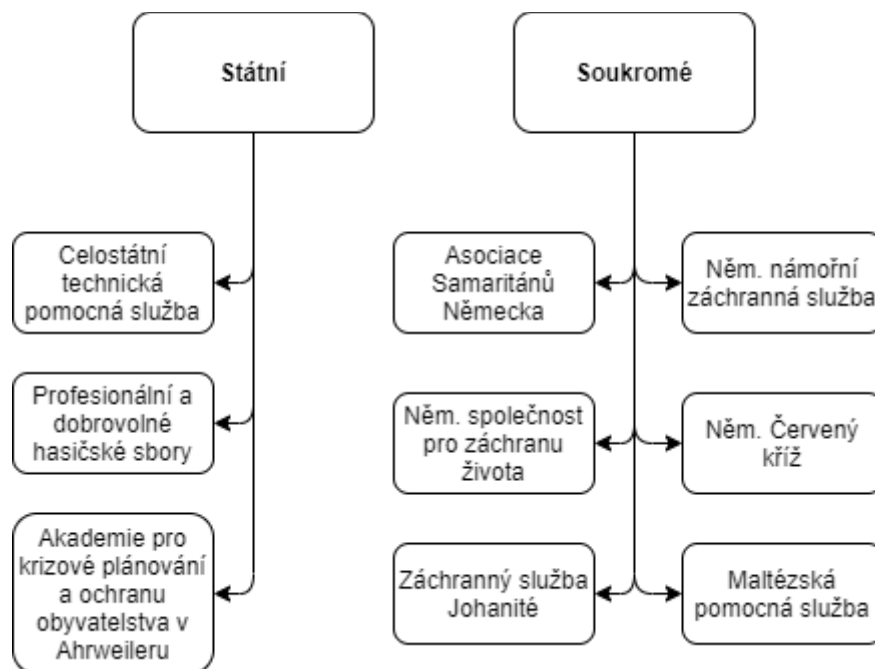
3.2 Zákon č. 14/2020 (Německo)

Gesetz zum Schutz der Bevölkerung bei einer epidemischen Lage von nationaler Tragweite, neboli Zákon na ochranu obyvatelstva v případě epidemické situace národního významu, který byl v březnu roku 2020 schválen v Německu, slouží zejména ke stanovení pravidel koordinace jednotek, zapojených do řešení epidemie národního významu, praktikování

léčebných činností a stanovení dalších postupů (Německo, 2020). Dále zákon obsahuje informace o relevantních novelách, souvisejících právě s řešením epidemické situace národního významu.

Jak uvádí Koyuncu (2008) každý zákon zaměřený na ochranu obyvatelstva proti infekčním chorobám by se měl skládat z legislativních norem, které cílí prevenci, detekci a snížení počtu infekčních chorob a zdravotních rizik, které z nich pramení. Také dodává, že takové předpisy by měly regulovat ústřední oblast ochrany veřejného zdraví. Lze tedy soudit, že v případě propuknutí infekčních chorob by takový zákon měl být ústředním právním předpisem při ochraně veřejného zdraví.

Německý systém řešení katastrof je rozčleněn mezi Spolkovou vládu a vlády spolkových zemí. Totéž platí v jisté době pro civilní obranu a ochranu obyvatelstva, HZS a dalšího řešení katastrof, ale také legislativu (Domres; b.r.). Zároveň je v Německu, v jistém směru obdobně jako u nás (např. poskytovatelé letecké záchranné služby), do řešení zapojena řada soukromých institucí. Pro představu je připojen obrázek:

Obrázek 3: Instituce zapojené do řešení katastrof; Německo (Domres; b.r.)

I přes takto komplexní, a v porovnání s ČR širší aparát byl však zákon číslo 14/2020 přijat v březnu roku 2020, bezprostředně po vypuknutí pandemie viru SARS-CoV-2. Mimo neustále se vyvíjejícího obsahu tohoto zákona je jako vstup do následující analýzy zajímavé jeho brzké přijetí – v porovnání s ČR, kde se v době zpracovávání práce (zima/jaro 2021) vypracování obdobného právního předpisu stále pouze diskutuje.

3.3 Public Act 2006 No 85 (Nový Zéland)

Public Act 2006 No 85, neboli Epidemic Preparedness Act 2006, volně přeloženo a pro potřeby této práce dále jen Plán epidemické připravenosti je právní předpis Nového Zélandu, který vstoupil v platnost 18. prosince 2006 a je v platnosti dodnes.

Základní důvody pro vznik tohoto předpisu jsou uvedeny následující (Nový Zéland, 2006; přeloženo):

- (a) *„Pokusit se předejít rozšíření epidemie na Novém Zélandu; a*
- (b) *reagovat na epidemii na novém Zélandu; a*
- (c) *reagovat na jisté případné důsledky epidemie (ať už na Novém Zélandu, tak v zámoří)“*

Jako další důvody vzniku tohoto předpisu jsou dále uvedeny následující (Nový Zéland, 2006; přeloženo):

- (a) *„Zajištění, že jisté aktivity běžně prováděné lidmi a agenturami ve spolupráci s vládními organizacemi mohou pokračovat při probíhající pandemii na Novém Zélandu;*
- (b) *umožnit uvolnění některých statutárních požadavků, které nemusí být možné plnit, nebo nemusí být možné plnit úplně během epidemie.“*

Jednotlivé sekce tohoto Plánu epidemické připravenosti se zabývají například stanovením počátku epidemie, chováním parlamentu v případě epidemie, kontrolou vydaných rozhodnutí, aplikací těchto rozhodnutí a dalšími. Mimo to je zákon doplněn i provizemi k, v době zpracování práce, probíhající epidemie viru SARS-CoV-2.

Obecně lze říci, že předpis komplexně řeší jednak otázku, co lze za epidemii a pandemii považovat, tak také opatření, které v jejím případě lze podniknout, systém pojistek, které mají zajistit průběh, který bychom v našem prostředí označili za Ústavní, a také další práva a povinnosti povolaných orgánů a důsledky, které mohou mít (Nový Zéland, 2006).

Dokument je průběžně aktualizován a doplňován a s odvoláním na epidemickou situaci na Novém Zélandu jej můžeme považovat za funkční právní rámec pro situaci epidemie/epidemie, kterým se lze inspirovat.

4 SHRnutí TEoretické Části

V teoretické části byly představeny základní pojmy z oblastí, kterými se tato práce zabývá. Tedy konkrétně z oblastí legislativy, ochrany obyvatelstva a analýzy. Byly vybrány základní pojmy, které je nutné definovat pro potřeby této práce a ustanovení rámce na základě řady těchto pojmů.

Dále je v teoretické části vytvořený seznam legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR. Tento je vytvořený na základě seznamu HZS a doplněný o právní předpisy tak, aby mohl kompletní seznam v oblasti ochrany obyvatelstva sloužit jako reprezentativní vzorek pro potřeby analýzy v praktické části. Jevilo se očividné, že vytvoření kompletního seznamu bylo dalece nad rámec této práce. Výsledný seznam je rozsáhlý a pokrývá zejména oblast legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva, která se váže na krizové řízení, jelikož toto bylo stanoveno jako ústřední, avšak ne jediný, parametr pro výběr a zařazení konkrétního předpisu. Do procesu výběru relevantních právních předpisů byly zapojeny osoby, které se dále podílely na analýze těchto a které jsou, včetně představení důvodů pro jejich zapojení, zmíněny níže. Vzhledem k neexistující konkrétní a jednotné definici pojmu ochrana obyvatelstva je vytváření podobného seznamu velmi obtížné a spíše v rovině individuálního pohledu na věc.

Nakonec byly do teoretické části zahrnuty vybrané právní předpisy platné ke dni zpracování práce v zahraničí, za účelem využití jejich znalosti při provádění analýzy a následného navrhování úprav legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva na území ČR v praktické části. Výběr zahraniční legislativy byl omezen v závislosti na znalosti jazyka a také dle aktuálního dění ve společnosti v době zpracování práce. Vybrané legislativní normy tak reflektují zejména hlasitě rezonující otázky ohledně schválení pandemického zákona, jeho podoby, funkce a rozsahu. Z tohoto důvodu jsou začleněny dva ekvivalenty pandemického zákona, jeden schválený a platný již před začátkem pandemie viru SARS-CoV-2, druhý bezprostředně po jejím propuknutí. Začlenění slovenského zákona o ochraně obyvatelstva stálo u zrodu tohoto tématu, vzhledem k opakovaně vznesené otázce ohledně zbytnosti, či naopak nezbytnosti, schválení obdobného právního předpisu v ČR, se kterou se autor práce frekventovaně setkával během studia. S ohledem na rozsah práce nebudou mít zahraniční právní předpisy v práci tak prominentní roly, jak bylo původně zamýšleno a poslouží zejména jako reference při analýze.

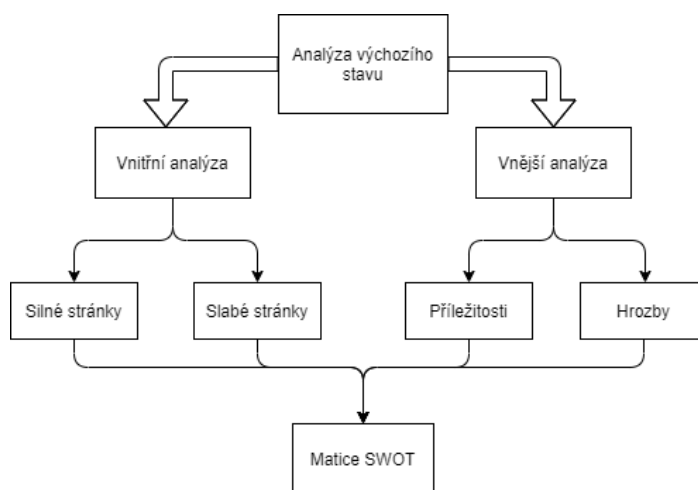
II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODOLOGIE PROVÁDĚNÍ ANALÝZY

V této kapitole je uvedeno, jakým způsobem bude prováděna analýza legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR. K analýze legislativy byla zvolena SWOT analýza. V následujících podkapitolách je tedy tato blíže popsána, jsou blíže upřesněny její náležitosti a metodologie a je přiblíženo, jakým způsobem bude aplikována na řešenou problematiku.

5.1 Metodologie SWOT analýzy

Při vypracovávání SWOT analýzy analyzujeme silné stránky subjektu (Strengths), slabé stránky subjektu (Weaknesses), příležitosti, které se vzhledem k povaze řešené problematiky naskýtají (Opportunities) a hrozby, které subjekt ohrožují (Threats). Z anglických variant těchto pojmů pak pochází název analýzy. Tyto tvoří tzv. základní rámec analýzy, viz obrázek (vlastní tvorba dle: Grasseová, 2007):

Obrázek 4: Základní rámec SWOT analýzy

Z toho vyplývá postup SWOT analýzy:

1. Identifikace, popis a analýza výchozího stavu subjektu.
2. Identifikace vnitřních faktorů (silné a slabé stránky).
3. Identifikace vnějších faktorů (příležitosti a hrozby).
4. Ohodnocení jednotlivých faktorů.
5. Zanesení hodnot do grafu.
6. Vyhodnocení analýzy.

Při zpracování analýzy SWOT jsou nejčastěji používané následující metody (Grasseová, 2007):

- Uplatnění tvůrčích metod, jako je například brainstorming.
- Uplatnění metod získávání expertních výpovědí, jako je například řízená diskuse.
- Uplatnění vhodných formulářů, matic a grafů.

5.2 Způsob aplikování SWOT analýzy

Při aplikaci analýzy na výše identifikovaný a popsany celek legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva bude k identifikaci silných/slabých stránek, příležitostí a hrozeb využito především metod brainstormingu a diskuse. Do diskuse a skupinového brainstormingu budou zapojeni zejména právníci, studenti práv a studenti stejného oboru, jako je autor práce. Úzká skupina, která se bude na vypracování SWOT analýzy podílet se bude skládat ze čtyř členů, tedy z autora práce a jednoho zástupce každé zmíněné skupiny. Zapojení právníků a studentů práva do této skupiny je relevantní z důvodu jejich orientace v legislativě a schopnosti vyvodit důsledky analýzou stanovených hrozeb a příležitostí. Zapojení studentů stejného oboru do analýzy je relevantní z důvodu zájmu pohybovat se především v oblasti krizového řízení a nepřekračovat tak hranice studovaného oboru. V rámci SWOT analýzy bude nahlédnuto také ke komentářům současných i bývalých členů IZS, ozbrojených složek, zdravotníků a pracovníků ve státní správě a samosprávě, zejména z řad rodinných příslušníků, přátel a známých autora práce. Nadále bude přihlédnuto k odbornému názoru a také k porovnání s vybranými zahraničními předpisy.

Pro tvorbu a vyhodnocení analýzy bude využito postupu, popisovaného Vaňkem, Mikolášem a Zváčkovou (2012), a sice:

1. Bude vytvořena SWOT analýza, do které budou dle výše popsanych metod zadány faktory.
2. Faktory SWOT analýzy budou ohodnoceny hodnotami v intervalu -10 až 10.
3. Hodnoty faktorů budou sečteny a vytvoří tak celkovou sumu svého kvadrantu.
4. Sumy jednotlivých kvadrantů budou následně porovnány a bude zvolen konkrétní strategický kvadrant.
5. Na základě výsledného kvadrantu bude zvolen způsob navrhování opatření a změn.
6. Budou navrženy konkrétní úpravy k legislativě v oblasti ochrany obyvatelstva ČR.

V postupu zmíněné způsoby (strategie) navrhování opatření a změn budou pak následující (Pořízek, 2018):

- V případě, kdy výsledným kvadrantem bude W-O:

Strategie spojení – využití příležitostí k odstranění nebo zmírnění slabých stránek.

- V případě, kdy výsledným kvadrantem bude S-O:

Ofenzivní strategie – využití příležitostí za pomoci silných stránek.

- V případě, kdy výsledným kvadrantem bude W-T:

Strategie úniku – minimalizace dopadů hrozeb (v případě této analýzy zřejmě návrh akutní transformace legislativy ve zkoumané oblasti).

- V případě, kdy výsledným kvadrantem bude S-T:

Defenzivní strategie – za pomoci silných stránek minimalizovat hrozby.

6 ANALÝZA LEGISLATIVY OCHRANY OBYVATELSTVA ČR

V této kapitole je provedena samotná SWOT analýza legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva na území České republiky. V jednotlivých podkapitolách budou analyzovány výše představené právní předpisy, které tvoří vzorek legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva. Na závěr bude následovat jedna celistvá analýza celého výše představeného souboru. Na základě vnitřní a vnější analýzy budou její závěry zaneseny do tabulky, kde bude jednotlivým bodům přiřazena hodnota. Tyto budou zaneseny do grafu a bude tak dosaženo cílového kvadrantu, a tedy i zvolena strategie způsobu navrhování opatření.

6.1 Analýza jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

V této části jsou analyzovány jednotlivé výše představené zákony z oblasti ochrany obyvatelstva ČR. V zájmu zachování jednotné formy a přehlednosti analýzy jsou vybrány vždy pouze nejdůležitější body z každé kategorie. Tyto jsou následně ohodnoceny na bodové stupnici pro zanesení do grafu.

6.1.1 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

6.1.1.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Jednotné a celistvé pokrytí problematiky – Zákon upravuje problematiku komplexně a v ucelené podobě, dostatečně stručně aby byl přehledný a zároveň jednoznačný.

b) Slabé stránky

- Nedostatečné pokrytí hrozeb moderní povahy – Povaha zákona je vcelku obecná a konkrétně popsané situace se řadí mezi tradiční hrozby. Z praktického hlediska toto nemusí představovat překážku, avšak modernizace některých článků a odstavců by byla žádoucí.

6.1.1.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Odhalení nedostatků pandemickou krizí – Právě v době zpracování práce probíhající pandemická krize není v zákoně nijak podchycena, a i řada průvodních efektů krize může ukázat na části zákona, které by bylo žádoucí přeformulovat a následně možná i blíže rozpracovat v nižších právních předpisech.

b) Hrozby

- Nebezpečí revize krizových stavů – Tuto hrozbu popisuje Česká advokátní komora ve svém článku ČAK k novele úst. Zákona o bezpečnosti ČR a zákona o krizovém řízení (2020) publikovaném v Advokátním deníku. Upozorňují, že navrhovaná novela zákona č. 110/1998 Sb., obsahující návrh provedení revize krizových stavů z důvodu jejich lepšího adaptování na situace jako je pandemie by mohla obsahovat nešťastnou argumentaci, která by umožňovala vyhlášení krizových stavů „při řadě rozdílných situací“, jak je uvedeno v důvodové zprávě návrhu novely zákona.

6.1.2 **Zákon č. 239/2000 Sb.**

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

6.1.2.1 *Vnitřní analýza*

a) Silné stránky

- Přesné definování pravomocí jednotlivých institucí – Zákon přesně a jasně definuje pravomoci institucí státní správy a samosprávy a složek IZS. Tato přesná úprava je podstatná pro jejich fungování, aniž by se křížily jejich pravomoci a kompetence.

b) Slabé stránky

- Delegování totožných pravomocí různým institucím a správním celkům – Zákon deleguje obdobné pravomoci zejména správním institucím na různých úrovních a takto může dojít ke střetu kompetencí či dokonce k protichůdným

rozhodnutím, kdy je sice dána hierarchie, avšak řešení situace by obdobný svár nijak nepomohl.

6.1.2.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Delegování zvláštních pravomocí specializovaným institucím – Ve smyslu zákona lze zajisté delegovat zvláštní pravomoci konkrétním institucím (neziskové, charitativní atp., např. Český Červený Kříž) a ulevit tak složkám IZS a dalším institucím státní správy a samosprávy.

b) Hrozby

- Komplikované rozhodování z důvodu legislativní inflace – Ačkoliv zákon deleguje kompetence jednotlivým institucím státní správy a samosprávy a složkám IZS, není jediným právním předpisem, který toto dělá. Za zmínku stojí například vyhláška o IZS. Legislativní inflace tak způsobuje, že řada různých právních předpisů řeší například otázku kompenzace za strpěná opatření, povinnosti orgánů při konkrétních situacích a podobné. Toto může vést ke komplikovanému a zdlouhavému vydávání rozhodnutí či dokonce k chybám v těchto.

6.1.3 **Zákon č. 240/2000 Sb.**

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

6.1.3.1 *Vnitřní analýza*

a) Silné stránky

- Dostatečné pravomoci k vydávání opatření – Zákon deleguje pravomoci k vydávání opatření v krizových stavech, která by za běžného stavu byla nepřipustná.

b) Slabé stránky

- Nepřesná právní úprava náhrady škody – Na základě situace spojené s pandemií viru SARS-CoV-2 je možné usoudit, že úprava náhrady škody způsobené opatřeními na základě krizového zákona je přinejmenším nedostačující, či jinak nevyhovující.

6.1.3.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Navázání zákona na další legislativní předpisy – Zákon pracuje s předpokladem, že mimořádná situace, kvůli které by bylo nutné rozhodnout o krizovém stavu, bude krátkodobá. Tomu jsou uzpůsobeny pravomoci institucí v krizovém stavu. Udělování takových pravomocí (např. nákupy bez výběrového řízení) na dlouhou dobu, jak je tomu v době zpracování této práce, z důvodu například pandemie je nežádoucí. Zároveň však bez krizových stavů není možné vydávat řadu opatření, která by mohla být svou povahou nezbytná. Toto dilema by mohlo vyřešit delegování určitých pravomocí dle konkrétních zákonů, připravených pro konkrétní krizové situace. Takový zákon by mohl být připraven v hrubých rysech a následně v krátkodobém krizovém stavu schválen ve zkráceném řízení, aby bylo možné jej takto adaptovat na konkrétní situace. Například by obdobným způsobem mohl být připraven pandemický zákon. Dalším možným řešením je zavedení nových krizových stavů pro konkrétní situace. Tyto kroky by mohly vést k lepší připravenosti na možné nebezpečí a zefektivnit jejich řešení.

b) Hrozby

- Nebezpečí zneužití zákona k politickým cílům – V odřázcce a) jsou popsány nežádoucí průvodní jevy krizových stavů. Tyto by mohly být zneužity k politickým či osobním účelům.

6.1.4 **Zákon č. 224/2015 Sb.**

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií.

6.1.4.1 *Vnitřní analýza*

a) Silné stránky

- Definice opatření, které mají předcházet vzniku MU – Samotný fakt, že jsou zpracovány parametry pro vypracování bezpečnostních dokumentů za účelem prevence, je jistě silnou stránkou zákona. V případě zajištění

dostatečné kontroly navrhovaných preventivních opatření, jejíž úprava je také součástí zákona, je tak možné předejít vzniku MU.

b) Slabé stránky

- Nedostatečná úprava informování obyvatelstva – Zákon upravuje formy informování obyvatelstva s ohledem na právo veřejnosti na přístup k informacím, nezabývá se však prakticky vůbec varováním obyvatelstva v případě vzniku MU. Dá se předpokládat, že obyvatelstvo nebude reagovat na varování formou např. varovného tónu, natožpak že bude reagovat potřebným způsobem. Způsob informování obyvatelstva (např. prostřednictvím SMS zpráv nebo skrze sociální sítě) v případě vzniku konkrétních mimořádných událostí, kdy jsou z jejich strany nezbytné určité kroky (nevycházet ven, nevětrat atp.) je zajisté potřeba dále rozpracovat. Bližší zkoumání a navrhování změn v tomto ohledu je však již nad rámec této práce.

6.1.4.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Zahnutí všech bezpečnostních dokumentů do jediného právního předpisu – Systém dokumentace, vypracované za účelem prevence havárií, které jsou vyžadovány po konkrétních subjektech, by bylo žádoucí zpřehlednit, a to nejen pro tyto subjekty, ale také pro instituce provádějící kontroly, revize a podobné úkony. Bylo by pak možné dokumentaci jednodušeji upravovat, v reakci například na technologický vývoj, žádoucím způsobem a zjednodušila by se tak nadměrná byrokracie.

b) Hrozby

- Vyžadování nadbytečného množství administrativy po subjektech a institucích – Právě výše zmíněná nadbytečná byrokracie může být překážkou efektivní prevence. Zdlouhavý a komplikovaný proces schvalování dokumentace může vést k nevíli tuto pravidelně revidovat a aktualizovat a může tedy představovat hrozbu.

6.1.5 Zákon č. 254/2001 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 254/2001 Sb., o vodách.

6.1.5.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Ochrana vody jakožto strategické suroviny – Z hlediska předvídaného vývoje a stále pravděpodobnější hrozby sucha je ochrana vody takřka jako strategické suroviny – nikoliv výslovně, zákon tento pojem nepoužívá; zajisté silnou stránkou zákona a důležitým aspektem v oblasti ochrany obyvatelstva.

b) Slabé stránky

- Dělení úpravy mezi dva legislativní předpisy – Ochrana vody obecně je dělena mezi zákon o vodách a zákon o ochraně veřejného zdraví, což lze považovat za slabou stránku, jelikož by se taková témata zřejmě neměla dělit mezi více právních předpisů. Změna legislativy v oblasti ochrany vody se tak stává komplikovanější, stejně tak reálné provádění zákony stanovených úkonů.

6.1.5.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Možnost výstavby řady vodních mikroelektráren – Jelikož zákon stanovuje podmínky v oblasti vodních děl a vodních toků v souvislosti s vodními díly, je možné směřovat k výstavbě řady vodních mikroelektráren, za účelem například nouzového zásobování kritické infrastruktury elektrickou energií. Tato vodní díla by mohla být evidována v rámci místně příslušného subjektu krizového řízení.

b) Hrozby

- Protichůdné povinnosti vyplývající ze dvou různých legislativních předpisů – Již výše je zmíněné, že legislativa v oblasti ochrany vod je dělena do dvou legislativních předpisů. Toto představuje hrozbu z hlediska možnosti protichůdných povinností vyplývajících z těchto předpisů.

6.1.6 Vyhláška č. 380/2002 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

6.1.6.1 *Vnitřní analýza*

a) Silné stránky

- Teoretická úprava konkrétních situací včetně školení personálu – Přípravenost složek IZS i ostatních zapojených subjektů a institucí je nezbytná pro jejich funkceschopnost v případě MU.

b) Slabé stránky

- Nedostatečné zapojení právnických a fyzických osob do systému ochrany obyvatelstva – Zapojení fyzických a právnických osob do systému ochrany obyvatelstva ve větší míře je ušlá příležitost, která by umožnila delegovat pravomoci a ulevit tak složkám IZS a dalších orgánů veřejné správy. Zároveň by řada soukromých, dobročinných, či neziskových organizací mohla díky své specializaci plnit konkrétní úkony lépe. Zajímavé by bylo blíže zkoumat, jaké budou reakce a vzorce chování v případě, že se populace zapojí do řešení krizových situací. Toto zkoumání již přesahuje rozsah této práce, lze však pracovat s předpokladem, že by obyvatelé získali větší respekt k situaci a jejich chování by tak nenarušovalo snahy orgánů IZS a orgánů veřejné správy a samosprávy o úspěšné zvládnutí situace. Z tohoto hlediska je možné jejich nedostatečné zapojení považovat za slabou stránku.

6.1.6.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Větší pravomoci soukromých subjektů v zajišťování úkolů ochrany obyvatelstva – Právě výše popisované zapojení soukromých subjektů a populace do řešení krizových situací v rozumné a uvážené míře by mohlo představovat příležitost pro zlepšení vztahu stát, občan.

b) Hrozby

- Selhání komunikačních kanálů varování a informování obyvatelstva – Vyhláška upravuje povinnosti mimo jiné subjektů v oblasti

telekomunikačních sítí a jejich povinnosti umožnit orgánům veřejné správy komunikovat pokyny občanům. V případě výpadku těchto sítí by však komunikace směrem k občanům byla značně narušená a představovala další hrozbu při už tak probíhající MU.

6.1.7 Vyhláška č. 328/2001 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

6.1.7.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Konkrétní úprava spolupráce složek IZS včetně operačních středisek – Mimo stanovení podmínek spolupráce složek IZS v případě např. zásahu je silnou stránkou i upravení spolupráce na úrovni operačních středisek, které tvoří klíčovou součást technologického zázemí složek IZS.

b) Slabé stránky

- Opakovaný výskyt úpravy povinností souvisejících s konkrétními dokumenty v různých legislativních předpisech – Tato vyhláška je další z řady právních předpisů, které obsahují úpravu havarijních plánů a podobných dokumentů. Úprava řady těchto dokumentů je rozdělena do několika různých právních předpisů, což nenapomáhá k orientaci v legislativní úpravě této problematiky.

6.1.7.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Legislativní ukotvení konkrétní spolupráce mezi základními složkami IZS, dalšími složkami IZS a do systému OO zapojených soukromých institucí – Vyhlášky vázané na zákon o IZS by mohli upravovat jejich konkrétní spolupráci s dalšími složkami IZS, ale také se soukromými institucemi, dobrovolnickými skupinami, neziskovými organizacemi a podobnými, které mohou přispět k řešení MU.

b) Hrozby

- Selhání komunikace mezi jednotlivými složkami IZS – Situace, kdy by selhala komunikace mezi jednotlivými složkami, by představovala překážku při řešení MU v nejlepším případě, avšak mimořádné riziko v případě dlouhodobého a rozsáhlého selhání komunikace v době, která by aktivní koordinaci vyžadovala.

6.1.8 Vyhláška č. 247/2001 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

6.1.8.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Úprava postupu složek HZS na místě zásahu a důraz na jejich připravenost – Připravenost složek HZS je z hlediska ochrany obyvatelstva klíčová, jelikož právě složky HZS sehrávají v této oblasti naprosto klíčovou roli.

b) Slabé stránky

- Malý důraz kladen na ověřování odborné přípravy – Úprava a vyžadování odborné připravenosti je zajisté dobrá věc, musí však být doprovázena dostatečným ověřováním této odborné připravenosti, a to nejen z důvodu pohotovosti, ale také z důvodu revize k zajištění aktuálních postupů.

6.1.8.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Výrazné zapojení složek dobrovolných hasičů – Zapojení SDH je již vyhláškou upraveno, mohlo by však být zákonem umožněno nastavit si formu spolupráce mezi HZS a SDH lokálně dle místních poměrů a potřeb.

b) Hrozby

- Poskytnutí nedostatku finančních zdrojů HZS/vyžadování plnění zadaných úkolů v rámci neekvivalentního rozpočtu – HZS je klíčovou složkou v oblasti ochrany obyvatelstva, mimo jejich běžné činnosti také schvalují a vypracovávají řadu dokumentů, které jsou pro ochranu obyvatelstva

ústřední. Jakékoliv omezování jejich rozpočtu či jeho dlouhodobá stagnace může jejich činnost ohrozit, což by pro oblast ochrany obyvatelstva představovalo hrozbu.

6.1.9 Vyhláška č. 226/2015 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze vyhlášky č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktuře.

6.1.9.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Konkrétní úprava dokumentace za účelem prevence a její samotná existence – Vymezení zóny havarijního plánování je z hlediska ochrany obyvatelstva podstatné a úprava takové dokumentace je zajisté silnou stránkou.

b) Slabé stránky

- Rozdělení úprav v oblasti dokumentace za účelem prevence do různých legislativních předpisů – Již poněkolkáté se objevuje úprava havarijního plánování v jiném dokumentu. Toto rozdělení nenapomáhá přehlednosti a jednoduchosti systému, tedy vlastnostem, které by byly žádoucí.

6.1.9.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Obeznamení obyvatelstva v ohrožené oblasti s možnými riziky a jejich příprava na možnou MU – Obyvatelé, žijící v oblasti vymezené havarijním plánem by měli být s hrozbami seznámeni a měli by na ně být preventivně připraveni. Toto může pomoci při řešení MU, a to nejen těch popsanych v havarijním plánu, ale také z hlediska obecné připravenosti populace na krizové situace.

b) Hrozby

- Nedostatečný zásah při varování a informování obyvatelstva – V případě varování a informování obyvatelstva je hrozba nedostatečného zásahu tradičními způsoby varování a informování obyvatelstva. Již výše bylo

navrženo další zkoumání v oblasti informování a varování obyvatelstva s cílem najít a efektivně využít nové použitelné způsoby.

6.1.10 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

6.1.10.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Přehlednost a jednoduchost, obecné pokrytí problematiky – Ústava slouží jako nejvyšší právní předpis a nastavuje rámec pro nižší předpisy. V tomto směru plní svůj účel výborně, je přehledná, jednoduchá a dostatečně, avšak ne přes příliš obecně sepsaná.

b) Slabé stránky

- Přílišná rigoróznost – Ústava je však příliš rigorózní a nedává dostatek možností například dočasně zasáhnout do jejího obsahu v situaci, kdy by takový zásah mohl umožnit nebo usnadnit řešení situace.

6.1.10.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Využití Ústavy jako vzoru pro nižší legislativní úpravy – Ústava by mohla sloužit jako vzor pro zbytek legislativní úpravy, kdy jeden obecnější zákon stanoví rámec a nižší, konkrétní právní předpisy se zaměří na konkrétní otázky. Tento systém by napomohl přehlednosti a svrchovanosti, také by mělo být jednodušší udržovat normy aktuální.

b) Hrozby

- Zásah do Ústavy je zdouhavý a komplikovaný legislativní proces – V případě, kdy by bylo nezbytné zasáhnout do Ústavy s cílem napomoci řešení aktuální situace, by byl takový proces zdouhavý a tyto průtahy by mohly mít nežádoucí dopady.

6.1.11 Usnesení č. 2/1993 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

6.1.11.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Podstata LZSP samotná – Silnou stránku LZSP je bezpochyby její samotná podstata. Dokument zařazený do ústavního pořádku, který zajišťuje základní lidská práva a svobody občanů je bezpochyby základem demokratického státu.

b) Slabé stránky

- Přílišná rigoróznost LZSP – Naopak LZSP neumožňuje omezení těchto práv v míře, která by mohla být na omezenou dobu nezbytná pro vyřešení aktuální krizové situace.

6.1.11.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Stanovení precedentů ve věci proporcionality základních lidských práv – Situace, která panuje v době vypracovávání této práci v souvislosti s probíhající pandemií viru SARS-CoV-2 umožňuje stanovit precedenty, či v našem právním prostředí spíše závazné rozhodnutí zejména Ústavního soudu ve věci proporcionality základních lidských práv v obdobných mimořádných situacích.

b) Hrozby

- Listina nabízí snadný argument – Umožňuje řadě lidí bez jakékoliv znalosti obsahu LZSP argumentovat proti zaváděným opatřením tím, že údajně omezují jejich lidská práva, aniž by měli skutečné argumenty, což nenapomáhá řešení situace a náladě ve společnosti.

6.1.12 Zákon č. 241/2000 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

6.1.12.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Upravení jedné konkrétní problematiky jedním konkrétním zákonem – Zákon č.241/2000 Sb., upravuje jednu konkrétní, v názvu jednoznačně pojmenovanou problematiku, která se řeší výhradně v tomto právním předpisu.

b) Slabé stránky

- Nedostatečná flexibilita zákonem stanovených postupů – Samotná úprava stanovených postupů pro hospodářská opatření pro krizové stavy je však nedostatečně flexibilní a jako taková může tato opatření zdržovat a znesnadnit tak řešení situace.

6.1.12.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Zapojení právnických a fyzických osob a populace do procesu poskytování pomoci – V tomto případě by mohly firmy, takto zapojené do procesu poskytování pomoci nejen budovat své PR, ale také aktivně zlepšovat životní situace svých zaměstnanců a založit na tomto svoji firemní politiku. Takto komunikovaná výzva by mohla zajistit podporu soukromého sektoru v otázkách hospodářských opatření pro krizové stavy. Zapojení dobrovolníků z řad populace a možné pozitivní dopady tohoto kroku již byly popsány výše.

b) Hrozby

- Sřet kompetencí či zájmů zapojených orgánů – Mohlo by nastat například v případě, kdy půjde o finanční zájmy různých orgánů státní správy a samosprávy. Jako příklad, byť z jiného odvětví, může sloužit konflikt praktických lékařů a očkovacích center ve věci očkování proti viru SARS-CoV-2, kteří pro sebe zároveň představují konkurenci.

6.1.13 Zákon č. 12/2002 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území.

6.1.13.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Zajištění finanční pomoci a náhrady škod způsobených mimořádnou událostí – Zajištění finanční pomoci a náhrady škod způsobených mimořádnou událostí je pro orgány, kterým MU způsobila škody podstatnou jistotou, na kterou se mohou spolehnout.

b) Slabé stránky

- Zdlouhavý byrokratický proces pro poskytování pomoci – Proces žádání a schvalování financování takové pomoci popsany v zákoně je však zdlouhavý a příliš byrokratický, což může být velkou překážkou.

6.1.13.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Možnost na zasaženém území vybudovat potřebnou infrastrukturu v rámci poskytování pomoci – V rámci poskytování pomoci je možné zasažené území obnovit nikoliv do původního stavu, ale s řadou inovací různé povahy.

b) Hrozby

- Přílišné finanční zatížení pro stát – Krizová legislativa je připravena na krátkodobé MU, ne na dlouhodobé situace. Ta by s ohledem na poskytování finanční pomoci při obnově území mohla způsobit neschopnost státu tuto hradit. Zároveň je v době vypracování práce možné každý nadměrný výdaj považovat za možnou hrozbu státnímu rozpočtu, a tedy i MU tradiční povahy s ničivými následky by mohla při následné obnově území žádat po státu příliš.

6.1.14 Zákon č. 181/2014 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti.

6.1.14.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Úprava základních otázek oblasti kybernetické bezpečnosti – Úprava základních otázek v oblasti kybernetické bezpečnosti je zajisté silnou stránkou. Ve 21. století je nezbytné s hrozbami kybernetické povahy počítat a být na ně připraveni. Existence zákona zabývajícího se touto problematikou je první krok správným směrem.

b) Slabé stránky

- Velmi nízká míra flexibility v nesmírně rychle se vyvíjejícím odvětví – Oblast kybernetiky je však velmi živá a rychle se rozvíjející. Proto je zapotřebí, aby jakýkoliv zákon, který ji upravuje, nebyl zastaralý, což v tomto oboru s největší pravděpodobností znamená, že musí být flexibilní a musí se dát přizpůsobit.

6.1.14.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Zakotvení kybernetické bezpečnosti do systému ochrany obyvatelstva jakožto klíčového aspektu – Příležitost se dá najít v zakotvení kybernetické bezpečnosti do systému ochrany obyvatelstva jakožto klíčového aspektu. Toto zakotvení by mělo být samozřejmé a v tomto směru je zajisté co dohánět. Bylo by moudré uvážit vybudování tohoto odvětví na úroveň světové elity a poskytnout tak tuto specializaci například v rámci NATO. Zároveň by totiž tímto způsobem bylo možné zapojit do systému ochrany obyvatelstva špičku v IT oboru, tyto odborníky náležitě ohodnotit a také si toto zapojení a s tím spojené výdaje obhájit.

b) Hrozby

- Neschopnost státu a státních složek zaujmout špičku v oboru – Právě neschopnost státu a státních složek zaujmout špičku v oboru kvůli nedostatečnému finančnímu ohodnocení představuje velkou hrozbu.

Bezpečnostní zajištění serverů a sítí, spojených s nevyhnutelnou digitalizací musí být dostatečné, aktuální a hlavně nepřetržité. Toto by nemělo probíhat s omezeným rozpočtem a stát by si měl uvědomovat hrozby spojené s oblastí kybernetické bezpečnosti a na tyto nejen reagovat, ale především jim předcházet. Dalším bodem v tomto odvětví musí být zajištění kapacit pro dohledání zdrojů kybernetických útoků v oblasti kriminalistiky. Toto jsou věci, které zkrátka není možné dělat jen za pomoci outsourcingu, a na které je potřeba vynaložit dostatečné prostředky. Právě neochota tyto prostředky vynaložit představuje kritickou hrozbu, a to zejména do budoucna.

6.1.15 Zákon č. 263/2016 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon.

6.1.15.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Upravení podmínek mírového využití jaderné energie – Jaderná energie je dost možná energií budoucnosti a úprava možnosti mírového využití této je tak podstatná. Tento zákon upravuje podmínky pro využití tohoto potenciálu a zároveň zajišťuje bezpečné zacházení s potenciálně nebezpečnými zdroji.

b) Slabé stránky

- Přílišná byrokracie vyřizování povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření – Snaha o zajištění bezpečného chodu nejen JE, ale také infrastruktury na tyto vázané je bezpochyby nezbytná, její přílišná byrokracie však může být paradoxně překážkou pro zefektivnění bezpečnostních opatření, ale i dalších souvisejících procesů.

6.1.15.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Využití jaderné energie k tvorbě elektrické energie v míře, kdy bude možno tuto vyvážet do zahraničí – S ohledem na situaci v okolních státech by bylo zajímavé hledání odpovědi na otázku, zda se ČR vyplatí stát se vývozcem elektrické energie. V úvahu by v takové situaci připadalo nejen rozšíření aktuálních JE, ale i výstavba nové JE. Taková investice by mohla mít

vysokou návratnost, mohla by pozvednout pozici ČR na mezinárodní scéně a tím mít přeneseně řadu pozitivních dopadů i na oblast ochrany obyvatelstva v tradičnějším slova smyslu. Jakožto ČR máme s jádrem zkušenost, umíme s ním pracovat a bezpečnostní mechanismy máme nastavené a prokazatelně funkční, bylo by tedy zajímavé této otázce věnovat větší pozornost.

b) Hrozby

- Zneužití zdrojů ionizujícího záření k teroristickému či jinému útoku – Zajištění bezpečnosti nejen JE samotných, ale také související infrastruktury je klíčové, protože zdroje ionizujícího záření budou vždy představovat potenciální hrozbu při jejich zneužití k teroristickým nebo jiným útokům. S touto hrozbou je vždy nutné pracovat.

6.1.16 Zákon č. 258/2000 Sb.

Tato podkapitola se věnuje analýze zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.

6.1.16.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Relativně komplexní úprava řady témat v oblasti ochrany veřejného zdraví – Úprava široké problematiky a řady více, či méně souvisejících témat, avšak se stejným cílem by měla být více obecná a mělo by jít konkrétní paragrafy adaptovat – viz například Ústava ČR. V tomto smyslu plní zákon o ochraně veřejného zdraví účel plně.

b) Slabé stránky

- Nedostatečné pravomoci pro vydávání opatření – Zákon však neumožňuje vydávání opatření, která by omezovala lidská práva nad určitý rámec, který se ukazuje v době vypracovávání práce nedostatečný při řešení pandemické situace.

6.1.16.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Rozšíření legislativy v oblasti ochrany veřejného zdraví – Zákon o ochraně veřejného zdraví nabízí poměrně komplexní úpravu otázek, týkajících se

různých odvětví v oblasti ochrany veřejného zdraví a může díky tomu sloužit jako obecnější právní předpis, který nabízí rámec pro konkrétní právní úpravy konkrétních situací. Jedním z takových předpisů by mohl být například pandemický zákon, případně i legislativa preventivní povahy, upravující například poměry ve velkochovech drůbeže, jelikož dle tvrzení prof. Hela (2021) je názor odborníků takový, že není otázka, jestli zmutuje vir ptačí chřipky na člověka, ale kdy se to stane a dá se předpokládat daleko vyšší smrtnost takového viru, v porovnání s virem SARS-CoV-2. Právě epidemie viru s relativně nízkou smrtností by měla sloužit jako varování a podnět pro vypracování dostatečné legislativy v předstihu, dokud k tomuto je příležitost.

b) Hrozby

- Příchod situace, na kterou zákon nestačí či nemyslí – Právě výše popsaná situace, kdy by přišla například nemoc, se kterou zákon nepočítá, a na kterou není připravený ani zákon č. 258/2000 Sb., ani jiný konkrétní právní předpis je velkou hrozbou, kterou odhalila zejména epidemie probíhající v době vypracovávání práce.

6.1.17 Koncepce rozvoje

Tato podkapitola se věnuje analýze koncepce rozvoje, konkrétně Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.

6.1.17.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Plánování systému ochrany obyvatelstva do budoucna – Plánování do budoucna nemůže být v systému ochrany obyvatelstva ničím jiným, než silnou stránkou a existence dokumentů jako je například koncepce ochrany obyvatelstva, je z tohoto hlediska podstatná.

b) Slabé stránky

- Příliš dlouhý časový horizont – Naopak obsah či jiné aspekty těchto dokumentů mohou být slabinou, jako například v případě koncepce s příliš dlouhým časovým horizontem v rychle se vyvíjejícím světě.

6.1.17.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Uskutečnění záměrů stanovených koncepcí a jejich následný rozvoj – Veškeré v koncepci uvedené záměry mohou být považovány jako příležitosti z této vyplývající a mohou pomoci k budoucímu vývoji v oblasti ochrany obyvatelstva.

b) Hrozby

- Příchod hrozby, na kterou koncepce nemyslí – S dlouhým časovým horizontem výhledu dokumentu souvisí hrozba jeho zastarání a příchod hrozby, kterou nebylo možné v době vypracovávání dokumentace předvídat.

6.1.18 Smlouva o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě

Tato podkapitola se věnuje analýze smlouvy o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě.

6.1.18.1 *Vnitřní analýza*

a) Silné stránky

- Zajištění mezinárodní spolupráce v oblasti obrany – Přistoupení ke smlouvě zajišťující mezinárodní spolupráci v oblasti obrany a asistenci v případě ozbrojeného konfliktu je z hlediska ochrany obyvatelstva ČR silnou stránkou a smlouva o přístupu ČR k NATO toto zajišťuje.

b) Slabé stránky

- Obecná povaha smlouvy – Povaha smlouvy je velmi obecná, což nemusí být u podobných dokumentů nezbytně špatně, nedá se pak ale předpokládat, že by samotná existence smlouvy vedla k provádění konkrétních kroků v rámci mezinárodní spolupráce v době mírového stavu.

6.1.18.2 *Vnější analýza*

a) Příležitosti

- Možnost specializace složek obrany – Mezinárodní spolupráce na poli obrany nabízí možnost specializace složek obrany v rámci jednotlivých členských států. Nemusí tak být nutné mít připraveny veškeré složky armády včetně složek zabývajících se obranou v kyberprostoru, je možné se specializovat,

vynakládat zdroje více účelově a dosahovat tak více konkrétních výsledků. Například ČR je známá pro svou vynikající protichemickou jednotku a již výše je rozebráno možné zaměření na oblast kybernetické bezpečnosti.

b) Hrozby

- Povinnost zapojení se do konfliktů ostatních členských států – Ze smlouvy vyplývá povinnost bránit ostatní členské státy při napadení, což může představovat hrozbu v případě rozdílné zahraniční politiky členských států NATO. Jako příklad lze uvést Turecko, které, ačkoliv není součástí EU je součástí NATO, ale projevuje se nepřátelsky vůči zemím, jako je Kypr, který není součástí NATO, ale naopak je součástí EU.

6.1.19 Ženevské úmluvy

Tato podkapitola se věnuje analýze Ženevských úmluv, k nimž ČR přistoupila vyhláškou číslo 65/1954 Sb.

6.1.19.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Zajištění humánního zacházení s obyvatelstvem v případě ozbrojeného konfliktu – Jako nejdůležitější silnou stránku Ženevských úmluv lze uvést jedině jejich samotnou podstatu, a sice upravení humánního zacházení s obyvatelstvem v případě ozbrojeného konfliktu.

b) Slabé stránky

- Pasováno výhradně na ozbrojené konflikty – Jako slabou stránku lze uvést, že se Ženevské úmluvy vztahují výhradně na situaci ozbrojeného konfliktu a nepracují s možností ekonomické války, či pandemie, na které by šly Úmluvy adaptovat.

6.1.19.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Projevení ochoty respektovat lidská práva i v době konfliktu – Právě možnost rozšíření podstaty a myšlenky Úmluv na hrozby moderní povahy, ať je to ekonomická válka, oblast kybernetiky nebo jiné by měla být využita. Státy

již dříve projevily ochotu se k podobným myšlenkám zavázat a existuje-li tedy sebemenší šance na úspěch v tomto jednání, neměla by být nevyužita. Rozšíření Úmluv, či jiná úprava výše zmíněných konfliktů by mělo být otázkou prevence, nikoliv vyvozování důsledků z tragédie, jak tomu bylo s původními Úmluvami.

c) Hrozby

- Nedodržování úmluv v případě konfliktu – Hrozbu představuje nedodržování úmluv v případě, kdy by ke konfliktu skutečně došlo. Nutno podotknout, že až do té chvíle mají úmluvy spíše symbolickou hodnotu a jejich reálné uplatnění by se projevilo až v takové situaci.

6.2 Analýza celistvého vzorku zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva

ČR

V této části je analyzována legislativa v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celek. V zájmu zachování jednotné formy a přehlednosti analýzy je vybráno pět nejpodstatnějších bodů každé kategorie analýzy. Tyto jsou následně ohodnoceny na bodové stupnici při zanášení do grafu.

6.2.1.1 Vnitřní analýza

a) Silné stránky

- Rozpracovanost na dílčí zákony dle různých oblastí – Za silnou stránku legislativní úpravy systému ochrany obyvatelstva ČR lze považovat rozpracování dle jednotlivých odvětví a oblastí. V konkrétní podobě této rozpracovanosti lze hledat nedostatky, podstata, tedy úprava konkrétních otázek jednotlivými právními předpisy, je však naplněna.
- Zakotvení řady norem v jednotné/obdobné podobě v různých zemích & mezinárodní spolupráce – V legislativní úpravě systému ochrany obyvatelstva ČR jsou zapracovány normy, které jsou v obdobné podobě přijaty v okolních zemích a dalších členských státech EU. Dílčí odlišnosti jsou zanedbatelné, je-li úprava postavená na stejných myšlenkách a hodnotách. Zároveň legislativní úprava systému OO v ČR zahrnuje

problematiku mezinárodní spolupráce, která je pro zajištění OO v globalizovaném světě zapotřebí.

- V zákoně zakotvená jistota náhrady škody a materiálního zajištění – Ačkoliv lze konkrétní úpravu náhrady škod u jednotlivých právních předpisů považovat za nedostatečnou, myšlenka poskytnutí takových jistot je klíčová k úspěšnému zvládnutí MU. Lze tedy tuto úpravu považovat za silnou stránku systému, i když jisté úpravy budou nezbytné.
- Stanovení přestupků, kontroly a sankcí za porušení ustanovení ve zmíněných zákonech – Shodně tak je klíčové stanovení přestupků za nedodržení povinností stanovených legislativou v oblasti ochrany obyvatelstva a s tím spojené následky za tato porušení. Populace nebude sabotovat opatření, pokud jim z jejich nedodržování bude hrozit vyvození důsledků, stejně tak budou své úkoly dle zákona spíše plnit orgány státní správy a samosprávy. Pro možné vyvozování důsledků je také podstatné mít tyto vypracovány předběžně z důvodu nepřipustnosti retrospektivy.
- Dobře upravená spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS – Spolupráce orgánů IZS je pro zajištění OO podstatná a její zakotvení v zákoně je silné.

b) Slabé stránky

- Neexistuje jednotné zakotvení legislativní úpravy ochrany obyvatelstva – V rámci legislativy ochrany obyvatelstva na území ČR neexistuje žádný jeden seznam, který by tuto zajisté velmi širokou oblast pokrýval. Lze argumentovat, že k ochraně obyvatelstva by měl sloužit každý zákon, avšak při konkrétní specifikaci pojmu ochrana obyvatelstva by mělo být možné takový seznam vytvořit. Jeho vytvoření by následně umožnilo udržovat tuto oblast aktuální. Orientace v legislativě by také byla usnadněna, jelikož na základě této práce a průzkumu, který ji provázal lze tvrdit, že současná legislativní úprava je zmatečná, neucelená a nepřehledná.
- Nepružnost systému – Systém legislativy ochrany obyvatelstva je nedostatečně pružný a flexibilní. V případě příchodu hrozby, kterou legislativa výslovně neřeší, tak není možné ji dostatečně adaptovat. Zároveň si toto vyžaduje pravidelnou revizi a novelizaci jednotlivých norem, která,

ačkoliv by měla být samozřejmostí, by neměla být rozdílem mezi aktuálním a zastaralým zákonem v krátkém časovém horizontu.

- Roztříštěnost konkrétních úprav do jednotlivých zákonů – Řada konkrétních otázek je řešena v několika právních předpisech. Konkrétní příklady byly zmíněny u jednotlivých legislativních předpisů. Tato roztříštěnost může být překážkou při zajišťování dostatečné prevence či provádění opatření a vydávání rozhodnutí v jedné věci na základě několika zákonů a vyhlášek. Tento jev může být důsledkem legislativní inflace, kterou ČR zažívá a kterou popisují Cvrček a Novák (2017).
- Nedostatečná připravenost na hrozby spojené s globalizací a kyberprostorem – Legislativa v oblasti OO v ČR působí místy až zastarale nebo přežitě. Zejména hrozby spojené s globalizací jsou opomíjeny. Stejně tak je zcela nedostatečná úprava otázek kybernetické bezpečnosti.
- Malé zapojení fyzických a právnických osob a populace do systému ochrany obyvatelstva – Zapojení FO a PO, ačkoliv legislativně upraveno, je minimální. Konkrétní problémy s tímto bodem byly popsány již u jednotlivých právních předpisů.

6.2.1.2 Vnější analýza

a) Příležitosti

- Možnost vytvoření celistvého systému děleného dle jednotlivých krizových situací – Vytvoření přehledného systému legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva by napomohlo přehlednosti, a tedy i orientaci v tomto systému, čímž by bylo umožněno jej udržovat aktuální a snadno jednotlivé předpisy aplikovat v době potřeby.
- Rozšíření mezinárodní spolupráce na poli jednotné legislativy a společné ochrany vůči moderním hrozbám – Zejména v rámci EU by bylo možné zapracovat na spolupráci v oblasti jednotné legislativy s cílem ochrany vůči hrozbám spojeným s globalizací. Míra mezinárodní spolupráce v soukromé sféře si podobné řešení také žádá. V případě krize s mezinárodním přesahem by neměly sousední země volit příliš odlišné přístupy. Určité sjednocení

legislativy by napomohlo zvládání krize na mezinárodní úrovni a v rámci EU by zajisté byl o podobné řešení zájem.

- Rozšíření komunikace a informování a varování obyvatelstva prostřednictvím moderních technologií a sociálních sítí – Legislativa v oblasti ochrany obyvatelstva řeší mimo jiné i formy varování a informování obyvatelstva. Tuto oblast by bylo možné posunout do 21. století zapojením mobilních operátorů ve větší míře a vyrozumíváním obyvatelstva standardně prostřednictvím SMS, ale také zapojením sociálních sítí do tohoto procesu.
- Příležitost rozpracovat jednotlivé obory v rámci školství – Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva lze zapojit i do školských programů. Mimo zařazení této problematiky na základních a středních školách – například v rámci již existujících předmětů jako jsou Výchova ke zdraví, Občanská nauka a podobné; které by zřejmě mělo pozitivní dopad na jednání populace v případě MU, lze také zavést či rozšířit vysokoškolské obory v oblasti zejména krizového managementu a logistiky spojené s řešením krizových situací.
- Výuka informační gramotnosti – Zároveň by bylo možné zařadit do školských programů předmět informační gramotnosti, kterou lze považovat za brannou povinnost 21. století. Vzdělání v oblasti informační gramotnosti by se nemělo omezovat na školy, ale měly by se hledat cesty, jak v této oblasti vzdělat i zbytek populace. Porozumění ze strany populace v otázkách přijímání a třídění informací může napomoci řešení krizových situací, ale uplatní se i mimo tyto.

b) Hrozby

- Netečnost obyvatelstva – Netečnost obyvatelstva vůči prováděným opatřením představuje hrozbu v oblasti ochrany obyvatelstva. I z tohoto důvodu bylo v řadě příležitostí navrženo větší zapojení obyvatel. Ti nemusí být neteční jen vůči opatřením dlouhodobější povahy, např. karanténní opatření, ale také při evakuaci z důvodu povodní nebo při jiným více běžných MU.
- Nepřipravenost jednotek systému na konkrétní situace – Nejen legislativa může být nepřipravena na příchod dříve neznámých nebo neřešených hrozeb.

Na takovou situaci nemusí být připraveny ani jednotky IZS a orgány státní správy a samosprávy.

- Podcenění rizik moderní povahy – Právě hrozby moderní povahy mohou celý systém ochrany obyvatelstva překonat. Jejich podcenění na různé úrovni systému ochrany obyvatelstva by mohlo znehodnotit jakékoliv legislativní ukotvení řešení takové situace.
- Narušení morálky a důvěry obyvatelstva šířením dezinformací – Důvěra populace ve složky krizového řízení, státní správy, samosprávy, IZS, a stát celkově je klíčová pro úspěšné zvládnání MU a dalších hrozeb. Šíření dezinformací, neprofesionální činnost novinářů, nebo selhání akademické obce mohou tuto důvěru narušit, což by představovalo další překážku úspěšného zvládnání situace.
- Politizace tématu bezpečnosti – Obdobnou hrozbu představuje politizace tématu. Ta může nejen narušit důvěru populace ve stát, ale také aktivně narušovat snahy o úspěšné zvládnání situace, či tuto dokonce stupňovat.

6.3 Ohodnocení bodů analýzy, zanesení do grafu a vyhodnocení

V této kapitole jsou ohodnoceny výše popsané body analýzy na škále <-10; 10>, hodnoty jsou sečteny a zaneseny do grafu. Na základě výsledku vyplývajícího z grafu je zvolen konkrétní kvadrant, a tedy i konkrétní strategie pro navrhování opatření v systému legislativy ochrany obyvatelstva ČR.

Konkrétní hodnota je stanovena s ohledem na rizika, hrozby, zranitelnost a nebezpečí jak s negativním dopadem, tak s pozitivním, v případě, kdy daná silná stránka či příležitost tyto dostatečně eliminuje. Hodnoty byly zvoleny nejen dle relevance a důležitosti bodu vůči a z hlediska jednotlivého právního předpisu, ale také z hlediska dopadu na celý systém legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR. Hodnota byla zvolena na základě odborné diskuse a skupinového brainstormingu.

6.3.1 Ohodnocení bodů analýzy jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

V této podkapitole jsou ohodnoceny body analýzy jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR. Následující tabulka obsahuje zmíněné hodnoty:

Tabulka 2: Ohodnocení bodů analýzy jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

Číslo legislativního předpisu	Přidělená hodnota silné stránky	Přidělená hodnota slabé stránky	Přidělená hodnota příležitosti	Přidělená hodnota hrozby
110/1998	6	- 5	8	- 4
239/2000	7	- 3	6	- 5
240/2000	8	- 7	7	- 7
224/2015	4	- 6	3	- 4
254/2001	3	- 5	2	- 2
380/2002	4	- 4	6	- 1
328/2001	4	- 3	5	- 2
247/2001	3	- 2	4	- 2
226/2001	3	- 4	7	- 4
1/1993	7	- 5	7	- 5
2/1993	7	- 5	4	- 1
241/2000	6	- 6	7	- 5
12/2002	4	- 4	2	- 2
181/2014	2	- 8	3	- 9
263/2016	5	- 4	7	- 5
258/2000	5	- 7	9	- 7
Koncepce OO	6	- 5	6	- 5
66/1999	6	- 5	7	- 7
65/1954	4	- 7	9	- 7

Následující tabulka obsahuje součty těchto hodnot:

Tabulka 3: Součet hodnot analýzy jednotlivých zákonů legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

Součet hodnot vnitřní analýzy	Součet hodnot vnější analýzy
- 1	25

6.3.2 Ohodnocení bodů souhrnné analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

V této podkapitole jsou ohodnoceny body souhrnné analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR. Následující tabulka obsahuje hodnoty silných stránek stanovených analýzou:

Tabulka 4: Ohodnocení silných stránek stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku

Specifikace bodu analýzy	Přidělená hodnota
Rozpracovanost na dílčí zákony dle různých oblastí	5
Zakotvení řady norem v jednotné/obdobné podobě v různých zemích & mezinárodní spolupráce	4
V zákoně zakotvená jistota náhrady škody a materiálního zajištění	5
Stanovení přestupků, kontroly a sankcí za porušení ustanovení ve zmíněných zákonech	5
Dobře upravená spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS	5

Následující tabulka obsahuje hodnoty slabých stránek stanovených analýzou:

Tabulka 5: Ohodnocení slabých stránek stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku

Specifikace bodu analýzy	Přidělená hodnota
Neexistuje jednotné zakotvení legislativní úpravy ochrany obyvatelstva	- 5
Nepružnost systému	- 7
Roztříštěnost konkrétních úprav do jednotlivých zákonů	- 5
Nedostatečná připravenost na hrozby spojené s globalizací a kyberprostorem	- 9
Malé zapojení fyzických a právnických osob a populace do systému ochrany obyvatelstva	- 6

Následující tabulka obsahuje hodnoty příležitostí stanovených analýzou:

Tabulka 6: Ohodnocení příležitostí stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku

Specifikace bodu analýzy	Přidělená hodnota
Možnost vytvoření celistvého systému děleného dle jednotlivých krizových situací	5
Rozšíření mezinárodní spolupráce na poli jednotné legislativy a společné ochrany vůči moderním hrozbám	4
Rozšíření komunikace a informování a varování obyvatelstva prostřednictvím moderních technologií a soc. sítí	6
Příležitost rozpracovat jednotlivé obory v rámci školství	7
Výuka informační gramotnosti	10

Následující tabulka obsahuje hodnoty hrozeb stanovených analýzou:

Tabulka 7: Ohodnocení hrozeb stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku

Specifikace bodu analýzy	Přidělená hodnota
Netečnost obyvatelstva	- 6
Nepřipravenost jednotek systému na konkrétní situace	- 2
Podcenění rizik moderní povahy	- 4
Narušení morálky a důvěry obyvatelstva šířením dezinformací	- 9
Politizace tématu bezpečnosti	- 9

Následující tabulka obsahuje součet těchto hodnot:

Tabulka 8: Součet hodnot analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku

Součet hodnot vnitřní analýzy	Součet hodnot vnější analýzy
- 8	2

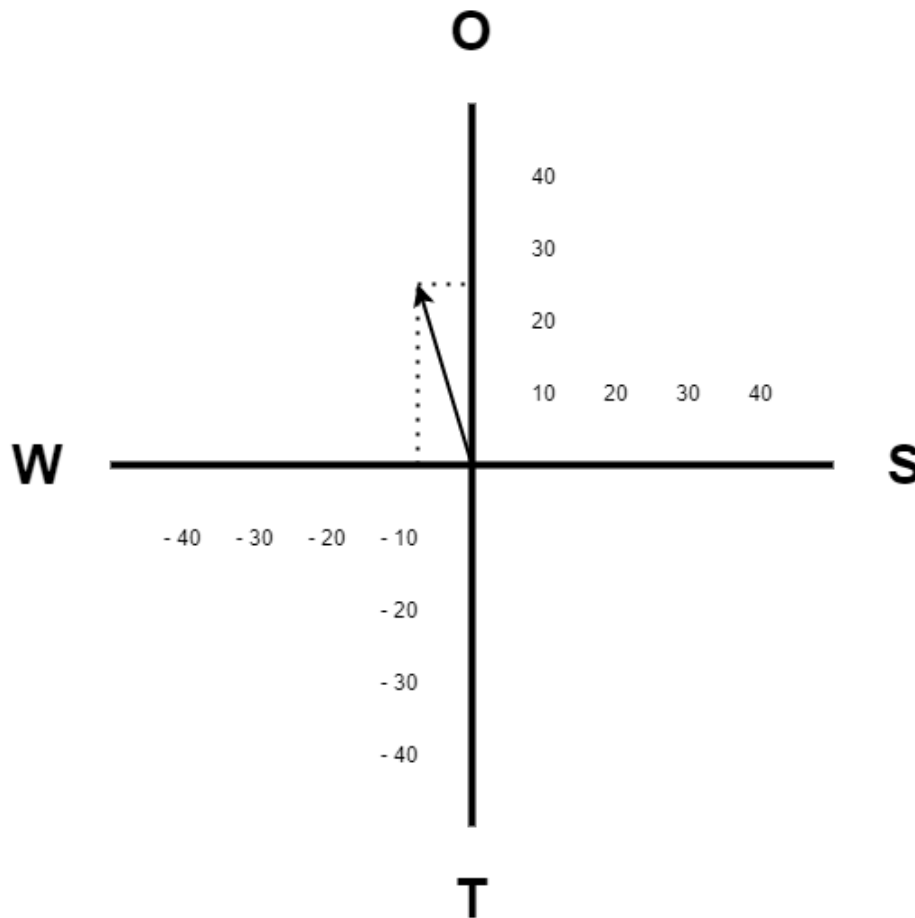
6.3.3 Zanesení hodnot do grafu

V této podkapitole jsou hodnoty zjištěné v tabulkách výše zaneseny do grafu a tímto je zjištěn konkrétní kvadrant pro zvolení strategie navrhování opatření. Následující tabulka sčítá hodnoty zjištěné v jednotlivých částech analýzy:

Tabulka 9: Součet hodnot zjištěných v jednotlivých částech analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

Součet hodnot vnitřní analýzy	Součet hodnot vnější analýzy
- 9	27

Následující obrázek zobrazuje bod v grafu, získaný zanesením hodnot do této:

Obrázek 5: Zanesení hodnot analýzy do grafu

6.3.4 Vyhodnocení analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR

V této podkapitole je vyhodnocena strategie navrhování opatření v oblasti legislativy ochrany obyvatelstva na území ČR dle kapitoly 4.

Výsledný kvadrant analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva na území ČR je W-O a je tedy zvolena strategie spojenectví, z čehož plyne, že bude využito příležitostí k odstranění nebo zmírnění slabých stránek.

7 NÁVRHY ÚPRAV A OPATŘENÍ

V této kapitole jsou navržena a popsána jednotlivá opatření a úpravy legislativnímu zaštitění systému ochrany obyvatelstva na území České republiky. Konkrétní opatření jsou navržena dle strategie stanovené analýzou v kapitole 5.

Po zanesení hodnot do grafu byl výsledný kvadrant W-O k němuž se váže strategie spojenectví. Tato využívá příležitosti k odstranění nebo zmírnění slabých stránek. Toto bude tedy ústřední myšlenka pro navrhovaná opatření.

7.1 Vytvoření celistvého legislativního systému oblasti ochrany obyvatelstva

Vytvoření jednotného, celistvého systému legislativního pokrytí oblasti ochrany obyvatelstva na území ČR může vést k zpřehlednění této oblasti, zefektivnění uplatňování konkrétních norem v praxi, k porozumění problematice ze strany společnosti, což má své vlastní pozitivní průvodní jevy, ale také k možnosti takový přehledný systém průběžně revidovat, novelizovat a doplňovat dle potřeby. Vytváření takového systému by mohla doprovázet revize a případná novelizace právních předpisů do systému zahrnutých.

V tomto směru se lze inspirovat například legislativní úpravou Nového Zélandu, která má právní předpisy dostupné na vládních portálech v přehledné podobě, názvy jednotlivých právních předpisů jednoznačně indikují, čím se předpis zabývá a jeho obsah je jasný, stručný, přehledný a také jeden předpis pokrývá kompletně jednu problematiku. V ČR slouží jako hlavní zdroj pro veřejnost úzký okruh na zákonodárné orgány nevázaných webových stránek, názvy právních předpisů slouží z pohledu veřejnosti spíše pro zařazení do kartotéky, jsou psány komplikovaně a jeden předpis rozebírá několik oblastí, a naopak jedna problematika je řešena několika předpisy, jak bylo zjištěno v analýze. Je nutné brát v úvahu rozdíly mezi různými systémy, fungujícími v obou zmíněných státech, avšak přehlednost, srozumitelnost a jednoduchost by měly být aspekty, k jejichž splnění by měla níže nastíněná úprava aspirovat.

Svrchovanost legislativy je v tomto ohledu důležitá, protože právě tak, jak Ústava stanovuje rámec všech legislativních předpisů, zákon věnující se ochraně obyvatelstva v obecnější povaze by mohl sloužit jako rámec pro konkrétní předpisy v tomto odvětví. Zákon o ochraně obyvatelstva, tak jak je schválen na Slovensku by mohl sloužit jako možný vzor. Již výše je jako jedna z příležitostí zmíněna možnost rozšíření legislativy v oblasti ochrany veřejného

zdraví o podpůrné předpisy k zákonu o ochraně veřejného zdraví. Takovýto svrchovaný systém by mohl mít i vícero úrovní a zákon o ochraně obyvatelstva by tak pokrýval různé, konkrétně vymezení oblasti, mezi nimi i oblast ochrany veřejného zdraví, která by se dále upravovala předpisy specifickými pro konkrétní situace.

Takto nastavený systém, respektive i možné rozšíření právního řádu by pomohlo k upevnění základních hodnot a rámce v jednom právním předpisu a s ohledem na ně by byly další oblasti upraveny ve více věcných předpisech, což by mohlo napomoci přehlednosti systému, lepší orientaci v něm, a tedy i jeho snazší adaptaci a uplatnění.

7.2 Vytvoření doplňkové legislativy spadající pod zákon o ochraně veřejného zdraví

V rámci doplňkové legislativy spadající do oblasti upravené zákonem o ochraně veřejného zdraví je možné navrhnout schválení pandemického zákona. Pandemický zákon by mohl nahradit pandemický plán ČR, který se ukázal být naprosto nedostačujícím, ale také očkovací strategii, která rovněž nenabídla dostatečné odpovědi v době, která si je žádala. Tímto by se dalo zařadit několik rozlišných dokumentů do zákona, který by upravoval jejich aplikaci ve větších souvislostech. Při zpracovávání pandemického zákona lze čerpat v zemích, které epidemii viru SARS-CoV-2 zvládaly v porovnání s ostatními lépe, jako například Nový Zéland.

Pandemický zákon Nového Zélandu definuje, co se za pandemii považuje a kdy tedy tento právní předpis vstupuje v platnost a uvádí opatření, která lze na základě tohoto zákona vydávat. Tuto formu by bylo možné adaptovat na prostředí a podmínky ČR a již v pandemickém zákoně udělit dostatečné pravomoci konkrétním orgánům pro úspěšné zvládnutí epidemie. Je nutné upozornit, že zmiňovaná zahraniční legislativa je jak komplexní, tak stručná, přehledná a srozumitelná i obyčejnému občanovi, což může mít pozitivní dopad na náladu ve společnosti.

Lze také v případě pandemie uvážit zavedení tzv. pandemického stavu, který by nahrazoval nouzový stav. Nouzový stav provází řada negativně vnímaných pravomocí, které by bylo v případě pandemického stavu možné omezit pro potřeby zvládnutí pandemie. Toto by opět mohlo mít pozitivní dopad na náladu ve společnosti při dlouhodobějším trvání pandemie.

7.3 Vyřešení krizové komunikace

Krizové komunikace je do určité míry zakotvena v legislativě v oblasti ochrany obyvatelstva. Toto zakotvení je však velmi sporadické a stručné a věnuje se spíše způsobům varování a informování obyvatelstva než dlouhodobější komunikaci s populací. Zakotvení krizové komunikace ve formě vyhlášky by tak upravilo tuto oblast. Zřejmě by nebylo vhodné stanovovat konkrétní podmínky a parametry krizové komunikace, spíše by bylo vhodné ustanovit za krizovou komunikaci odpovědné orgány. Již audit národní bezpečnosti z roku 2016 uváděl, že v resortu každého ministerstva by mělo vzniknout centrum pro strategickou komunikaci, která v době zpracování práce stále neexistují. Taková centra by byla nesmírně užitečná při, v době zpracování práce, probíhající pandemii, kdy komunikace opatření, ale také ostatních rozhodnutí či doporučení hrají klíčovou roli a mají velký vliv na důvěru společnosti ve stát.

7.4 Novelizace zákona o kybernetické bezpečnosti

Jako jedno z klíčových opatření je potřeba zmínit doplnění úpravy v oblasti kybernetické bezpečnosti o prevenci nebezpečí, které v této oblasti hrozí. Jelikož příležitost nastíněná v analýze není vhodná pro zapracování jako konkrétní návrh, zůstává tento bod v podobě stručné konstatace. Zákon o kybernetické bezpečnosti by měl být novelizován do podoby, v jaké bude odpovídat reálným hrozbám v této oblasti a zároveň v takové formulaci, která je flexibilní a je možné ji adaptovat na nové hrozby v rychle se rozvíjejícím prostředí.

7.5 Zavedení ekvivalentu Německého Kochova institutu na národní nebo evropské úrovni

V oblasti ochrany obyvatelstva lze očekávat řadu legislativních úprav v návaznosti na v době zpracování práce probíhající pandemii. Mimo možné legislativní úpravy se v době probíhající krize vede debata také o roli poradních orgánů ministerstev, jejich možném založení, roli, složení a další. V tomto ohledu je z pohledu prevence šíření nakažlivých chorob možné inspirovat se v Německém Kochově institutu, který funguje jako obdobný poradní orgán. Následné legislativní ukotvení ustanovení poradního orgánu ministerstva v případě konkrétních situací, včetně konkrétních požadavků na jeho složení a předběžné úpravy pravomocí a povinností poradního orgánu by mohlo urychlit řešení situace a udělat dostatečná opatření rychle a bez zbytečných prodlev a odkladů. Toto zakotvení tak může znamenat rozdíl mezi zvládnutím situace v zárodku a jejím vystupňováním. Takovéto

poradní orgány by mohly fungovat na podobném principu jako v současnosti krizový štáb či dokonce být jeho součástí. Totéž by bylo možné dojednat na evropské úrovni v zájmu společného postupu a jednotného přístupu členských států EU.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vytvořit přehledný a reprezentativní seznam právních předpisů z oblasti ochrany obyvatelstva České republiky. Vytvoření tohoto seznamu bylo obtížné z důvodu neexistující přesné definice pojmu ochrana obyvatelstva. Výsledný seznam, obsažený v teoretické části práce však posloužil jako reprezentativní vzorek pro potřeby analýzy naprosto dostatečně. Vyhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb vyplývajících z podstaty právních předpisů ve vytvořeném seznamu vedlo ke konkrétním výsledkům a bylo možné učinit konkrétní závěr, a sice že slabé stránky převyšují stránky silné, avšak příležitosti převyšují hrozby. Díky tomuto závěru bylo možné zvolit konkrétní postup navrhování opatření a tyto zpracovat. Hlavní myšlenkou navrhovaných úprav a opatření měla být jejich možná skutečná realizovatelnost, což se podařilo dodržet.

Oproti původně zamýšlenému postupu bylo nutné, s ohledem na rozsah práce, provést několik změn. Zcela byly vyřazeny již neplatné právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR, stejně tak jako takové předpisy, které byly pouze ve formě návrhu, jejichž zařazení bylo původně zamýšleno. Také byla omezena role zahraniční legislativy, která měla být více prominentní, avšak v konečném důsledku posloužila zejména jako reference pro potřeby analýzy a navrhovaných opatření.

V průběhu práce bylo také vymezeno několik myšlenek, které nebyly dále rozváděny, jelikož bližší rozbor tématu by přesahoval rozsah této práce. Zejména šlo o oblast většího zapojení populace do procesu řešení krizových situací a zkoumání možných dopadů, které by toto mohlo mít. Toto téma otevírá řadu otázek, na které by bylo záhodno najít odpovědi a případně tohoto využít pro potřeby ochrany obyvatelstva na území ČR. Dalším tématem, které by bylo žádoucí blíže rozpracovat, a které bylo nadneseno v průběhu práce, je modernizace způsobu varování a informování obyvatelstva, zejména možnost využití moderních technologií k tomuto. Právě tématu využití moderních technologií pro potřeby varování a informování obyvatelstva by měl autor práce zájem se nadále věnovat v dalších akademických pracích.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Civilní ochrana [online], 2020. Česká republika: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2021-01-22]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx>

CLAPHAM, Andrew, Paola GAETA a Marco SASSOLI. *1949 Geneva Conventions: A commentary*. Oxford University Press. 2015. ISBN 0199675449.

CVRČEK, František a František NOVÁK. *Legislativa: teoretická východiska a problémy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2017. ISBN 978-807-3806-989.

ČAK k novele úst. zákona o bezpečnosti ČR a zákona o krizovém řízení, 2020. *Advokátní deník* [online]. Praha: Advokátní deník [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/11/24/cak-k-navrhu-novely-ustavniho-zakona-o-bezpecnosti-cr-a-zakona-o-krizovem-rozeni/>

ČESKÁ REPUBLIKA, 1993. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů*. ročník 1993, částka 1, číslo 1.

ČESKÁ REPUBLIKA, 1993. Usnesení č. 2/1993 Sb.: Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů*. ročník 1993, částka 1, číslo 2.

ČESKÁ REPUBLIKA, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů*. ročník 1998, částka 39, číslo 110.

ČESKÁ REPUBLIKA, 1999. Sdělení č. 66/1999 Sb.: Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě. In: *Sbírka zákonů*. ročník 1999, částka 26, číslo 66.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2000. Zákon č. 241/2000 Sb.: Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2000, částka 73, číslo 241.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2000. Zákon č. 258/2000 Sb.: Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2000, částka 74, číslo 258.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2001. Zákon č. 254/2001 Sb.: Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: *Sbírka zákonů*. ročník 2001, částka 98, číslo 254.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2001. Vyhláška č. 247/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2001, částka 95, číslo 247.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2001. Vyhláška č. 328/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2001, částka 127, číslo 328.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2002. Zákon č. 12/2002 Sb.: Zákon o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území). In: *Sbírka zákonů*. ročník 2002, částka 7, číslo 12.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2002, částka 133, číslo 133.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2014. Zákon č. 181/2014 Sb.: Zákon o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti). In: *Sbírka zákonů*. ročník 2014, částka 75, číslo 181.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2015. Zákon č. 224/2015 Sb.: Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií). In: *Sbírka zákonů*. ročník 2015, částka 93, číslo 224.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2015. Vyhláška č. 226/2015 Sb.: Vyhláška o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2015, částka 93, číslo 226.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2016. Zákon č. 263/2016 Sb.: Zákon atomový zákon. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 102, číslo 263.

DOMRES, Bernd, b.r. *Německý přístup k řešení urgentních situací a katastrof* [online]. Deutsches Institut Katastrophenmedizin Tübingen, 4 s. [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.unbr.cz/data/files/konfmeka08/i2domres.pdf>

GRASSEOVÁ, Monika, 2007. Využití SWOT analýzy pro dlouhodobé plánování. *Obrana a strategie* [online]. **2006**(2), 48-55 [cit. 2021-02-01]. Dostupné z doi:10.3849/1802-7199

HEL, Zdeněk, 2021. Zpátky mimo téma: O koronaviru a opatřeních se Zdeňkem Helem. KOŘENÁŘ, Patrik a Martin ROTA. *YouTube: Zvědátoři* [online]. San Bruno, Kalifornie, USA: Google [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UYjVqsKyagk>. Rozhovor vysílaný na platformě YouTube, od 1:10:20.

HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČAR. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018, 142 s. ISBN 9788074547744.

HROMADA, Martin. *Systém a způsob hodnocení odolnosti kritické infrastruktury*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, 177 s. ISBN 9788073851408.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995, xvi, 247 s. Právnická učebnice. ISBN 8071790281.

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, 2013. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

KOYUNCU, Adem, 2008. Infectious Diseases Control Law. KIRCH, Wilhelm, ed. *Encyclopedia of Public Health* [online]. Springer, Dordrecht [cit. 2021-02-09]. ISBN 978-1-4020-5614-7. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1007/978-1-4020-5614-7>

Krizové plánování: Ochrana obyvatelstva, 2021. *Bezpecnost.Praha.eu* [online]. Magistrát HMP [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/ochrana-obyvatelstva>

Krizové zákony: Krizové zákony; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana, Ostrava: Sagit. 2019. ISBN 978-80-7488-333-0.

MICHEL, Gero, ed. *Risk modeling for hazards and disasters*. Amsterdam, Netherlands: Elsevier, [2018], xxii, 318 s. ISBN 978-0-12-804071-3.

NOVOTNÝ, Zdeněk, Karel SCHELLE a Jaroslava TOMANCOVÁ, 2002. *Právní nauka pro střední školy i praxi*. 5. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1118-1.

Právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva [online], 2020. Moravskoslezský kraj: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pravni-predpisy-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva.aspx>

NĚMECKO, 2020. Gesetz zum Schutz der Bevölkerung bei einer epidemischen Lage von nationaler Tragweite. In: *Sbírka zákonů*. Německo, ročník 2020, číslo 14

NOVÝ ZÉLAND, 2006. Epidemic Preparedness Act 2006: Public Act 2006 No 85. In: *New Zealand Legislation*. New Zealand: Ministry of Health, ročník 2006, číslo 85. Dostupné také z: <https://legislation.govt.nz/act/public/2006/0085/latest/whole.html>

POŘÍZEK, Jan, 2018. SWOT analýza a její využití. Bridge: Ecommerce magize [online]. Bratislava: Faust Agency [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: https://www.ecommercebridge.cz/swot-analyza-a-jeji-vyuziti/#Hledani_faktoru

ŘEHÁK, David, Pavel FOLTIN a Richard STOJAR. *Vybrané aspekty soudobého terorismu*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2008, ISBN 978-80-7278-433-1.

SLOVENSKO, 1994. Zákon č. 42/1994 Z. z.: Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva. In: *Sbírka zákonů*. Slovensko: Národná rada Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva, ročník 1994, číslo 42.

Stopa absolventa: Genmjr. Ing. Miroslav Štěpán, b.r. *Technická univerzita Ostrava* [online]. Ostrava [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://alumni.vsb.cz/cs/budte-v-obraze/stopa-absolventa/stepan/>

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, 2010. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 3. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 360 s. ISBN 978-80-247-3051-6.

ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98, [11] s. ISBN 9788073186968.

VANĚK, Michal, Milan MIKOLÁŠ a Kateřina ŽVÁČKOVÁ, 2012. Evaluation methods of SWOT analysis. *GeoScience Engineering* [online]. **58**(2), 23-31 [cit. 2021-02-01] ISSN 1802-4520. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/94972>

WOKOUN, René, 2003. *Regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta národohospodářská. ISBN 80-245-0517-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČAK	Česká advokátní komora
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
IT	Informační technologie
JE	Jaderná elektrárna
LZSP	Listina základních práv a svobod
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NATO	Severoatlantická aliance
OO	Ochrana obyvatelstva
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Právnícká osoba
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SK	Slovenská republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Právní řád	15
Obrázek 2: Prvky bezpečnostního systému ČR (Hromada; 2013)	17
Obrázek 3: Instituce zapojené do řešení katastrof; Německo (Domres; b.r.)	38
Obrázek 4: Základní rámec SWOT analýzy	42
Obrázek 5: Zanesení hodnot analýzy do grafu	74

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Funkce práva.....	13
Tabulka 2: Ohodnocení bodů analýzy jednotlivých zákonů v oblasti ochrany obyvatelstva ČR.....	70
Tabulka 3: Součet hodnot analýzy jednotlivých zákonů legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR.....	71
Tabulka 4: Ohodnocení silných stránek stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku	71
Tabulka 5: Ohodnocení slabých stránek stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku	72
Tabulka 6: Ohodnocení příležitostí stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku	72
Tabulka 7: Ohodnocení hrozeb stanovených analýzou legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku	73
Tabulka 8: Součet hodnot analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR jako celku	73
Tabulka 9: Součet hodnot zjištěných v jednotlivých částech analýzy legislativy v oblasti ochrany obyvatelstva ČR.....	73

